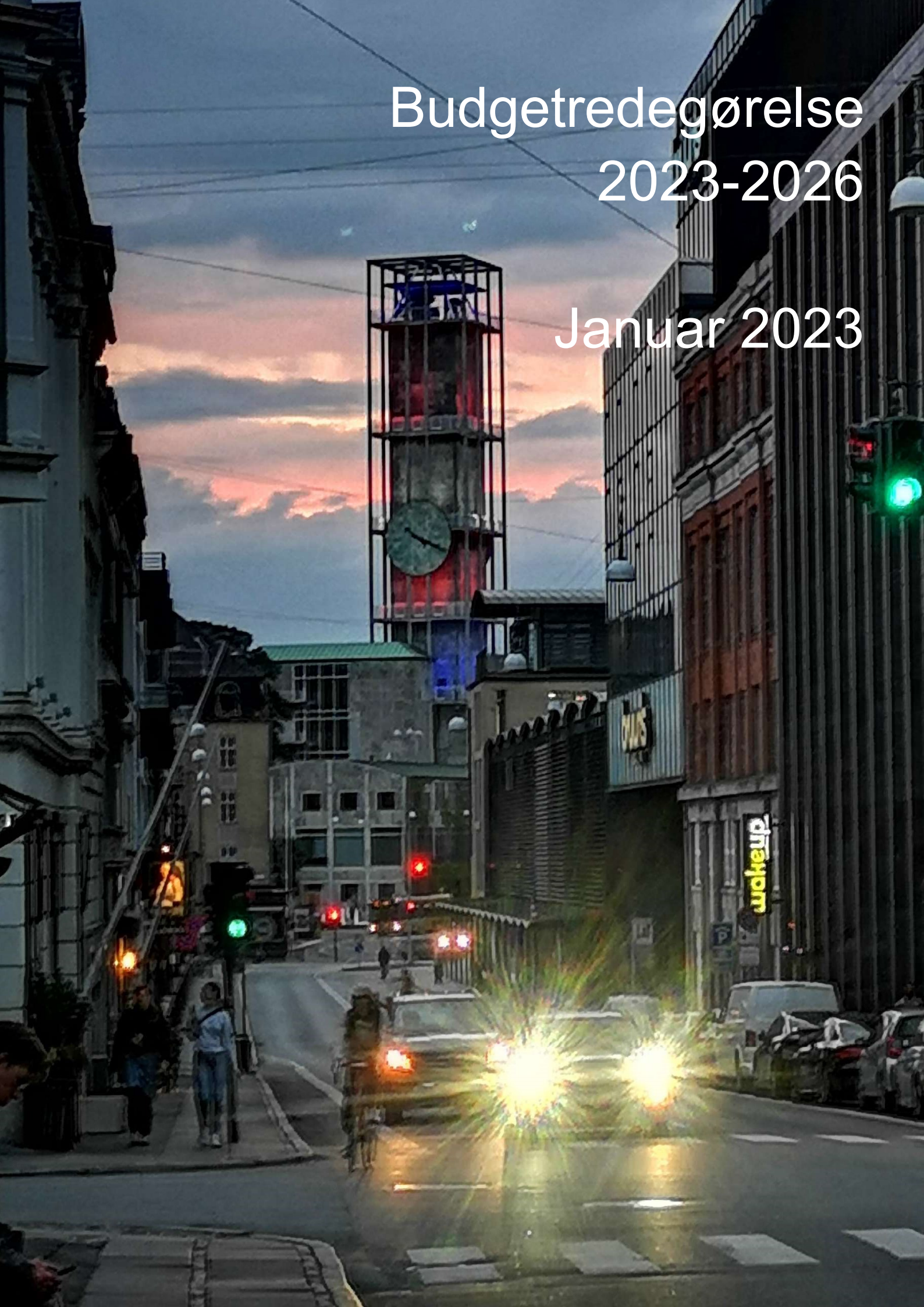

Budgetredegørelse 2023-2026

Januar 2023

Indholdsfortegnelse

Forord.....	3
Læsevejledning.....	4
Udviklingen i Aarhus og omkring os.....	5
Konjunkturudvikling	5
Beskæftigelse og ledighed i Aarhus	5
Bolig- og befolkningsudvikling	6
Økonomiaftalen for 2023	7
Kommunens mål	8
Fortællingen om Aarhus	8
Aarhusmålene	8
FN's verdensmål.....	9
De vilde problemer	9
Kommunens samlede økonomi	11
Budgetforliget	11
Besparelser	12
Budgettets indtægter	13
Budgettets udgifter	14
Børn og Unge.....	16
Sociale Forhold og Beskæftigelse	19
Sundhed og Omsorg.....	22
Kultur og Borgerservice	27
Teknik og Miljø	31
Borgmesterens Afdeling.....	35
Bilag	37
Finansieringstabel	37
Budgetoversigter	39
Ressourcer i afdelingerne	43

Forord

Verdensøkonomien er i disse år præget af kriser. Først var det corona-pandemien, som lukkede verden ned og medførte afbrudte forsyningslinjer og en begyndende inflation. I februar 2022 begyndte Ruslands invasion i Ukraine, så der nu igen er krig i Europa. Vi befinder os dermed i en alvorlig sikkerhedspolitisk krise, som har medvirket til at presse priserne yderligere i vejret – særligt på el og gas. Hertil kommer klima-krisen, som vi ikke må glemme midt i alt det andet.

Med dette bagtæppe blev der i sommer indgået en stram økonomiaftale for kommunernes økonomi i 2023. Aftalen gav kommunerne penge til demografi, så pengene fortsat følger med antallet af børn og ældre, men der blev ikke fundet flere midler til at løse de store udfordringer på det specialiserede socialområde, på sundhedsområdet og i forhold til inklusion af børn i skoler og daginstitutioner. Pengene til investeringer i anlæg blev også væsentligt beskåret.

Byrådet måtte derfor ud i svære prioriteringer i forbindelse med budgetlægningen for 2023, men der var enighed om, at fokus skulle være på at omprioritere ressourcer til de områder, hvor man finder de mest sårbare og udsatte i kommunen på tværs af alder. Det drejer sig om det specialiserede socialområde, sundhedsområdet og i forhold til inklusion af børn i skoler og daginstitutioner.

Jeg er glad for, at vi sammen var enige om at holde hånden under byens svageste i en tid, hvor økonomien for både byens borgere og for kommunen er presset. Det kendetegner et velfærdssamfund - og sætter fokus på, at Aarhus skal være en by, der er god for alle.

Prioriteringen af disse områder indebar samtidig et behov for at spare på andre områder. For at opnå et budget i balance måtte vi gennemføre årlige budgetreduktioner på 312 mio. kr.

En del er vi lykkedes med at finde via effektiviseringer, herunder på ejendomsområdet, hvor vi forventer at kunne finde store besparelser, bl.a. ved at sammenlægge ejendomsfunktionerne i Teknik og Miljø. Også på it-området forventer vi at kunne effektivisere ved at investere i digitaliseringen. Jeg ser frem til at følge begge områder.

Den sidste del af budgetreduktionerne - 229 mio. kr. om året – er gennemført som besparelser i den kommunale drift. Byrådet var enige om, så vidt muligt at skåne den borgernære velfærd, så derfor blev sparekravet på de store velfærdsområder - Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg - mindre end på de andre områder.

De konkrete forslag til besparelser var i 4-ugers høring, og vi modtog i alt knap 4.000 unikke høringssvar. Det har ført til justeringer af en række spareforslag, og de skal nu endeligt vedtages i byrådet i januar 2023.

Jeg vil gerne takke byens borgere, organisationer og civilsamfund for at tage så aktivt del i udviklingen af det aarhusianske samfund. Fremtidens velfærdsudfordringer kalder på nytænkning og intelligent anvendelse af ny teknologi, nedbrydning af siloer og stærkere samarbejde på tværs – både internt i Aarhus Kommune og ved bedre og hurtigere inddragelse af civilsamfundet.

Jacob Bundsgaard

Borgmester

Læsevejledning

Dette er Aarhus Kommunes udkast til budgetredegørelse for 2023. Den beskriver budgettet for 2023-2026, som vedtog på byrådsmødet 12. oktober 2022.

På de følgende sider bliver du først præsenteret for de ydre vilkår, som vurderes at have mest afgørende indflydelse på næste års budget.

Herefter følger en kort beskrivelse af byrådets overordnede mål for Aarhus samt en gennemgang af den økonomi, der ligger i budgettet. Det skal bemærkes, at beskrivelserne tager udgangspunkt i den aftale om besparelser, som forligskredsen indgik den 15. december 2022, og som behandles i Magistraten den 9. januar 2023. Det betyder, at budgetredegørelsen er skrevet inden byrådet endeligt har vedtaget de konkrete besparelser for budget 2023. Dette sker forventeligt på byrådsmødet den 1. februar 2023.

Efterfølgende indeholder budgetredegørelsen afsnit med beskrivelser fra de enkelte magistratsafdelinger. De går tættere på afdelingernes respektive kerneopgaver, mål og økonomi.

Til sidst i budgetredegørelsen er der en række bilag med forskellige oversigter over budgetforslagets økonomi.

Når 2023 er gået, vil der i årsberetningen for 2023 blive fulgt op på de mål og den økonomi, som fremgår af denne budgetredegørelse.

Udviklingen i Aarhus og omkring os

En række forhold har betydning for udviklingen i den økonomiske situation i Aarhus Kommune. Det gælder bl.a. konjunkturerne, beskæftigelsesudviklingen og befolkningsudviklingen. Inflation og de seneste måneders krig i Ukraine har haft stor betydning på såvel nationalt som kommunalt niveau.

Konjunkturudvikling

Efter håndteringen af corona-pandemien er både dansk og international økonomi blevet ramt af nye forstyrrelser med Ruslands invasion af Ukraine. De senere års kriser har lagt pres på forsyningskæderne og medført øgede råvarepriser - og en inflation på det højeste niveau i næsten 40 år. Kriserne rammer Danmark på et tidspunkt, hvor dansk økonomi står stærkt, har høj beskæftigelse og lav gæld.

Som i mange andre lande har opsvinget i Danmark mistet momentum som følge af inflation og internationale kriser, og Finansministeriet vurderer i august 2022, at BNP i 2022 vil vokse med 2,8% i 2022, mens væksten i 2023 vil aftage til et niveau omkring 0,8% i 2023. Finansministeriet har herved sænket forventningerne til væksten med 0,6% i 2022 og med 1,1 % i 2023. På trods af de sænkede forventninger forventes den samlede beskæftigelse i Danmark fortsat at være på et meget højt niveau med en beskæftigelse i 2023 på ca. 3.150.000 personer. Det er et rekordhøjt niveau, der muliggøres af et fortsat fokus på at udvide arbejdsstyrken som følge af senere tilbagetrækning og tilgang af udenlandsk arbejdskraft.

Med Ruslands invasion af Ukraine og den deraf følgende usikkerhed om både sikkerhed, forsyning, vareleverancer og inflation er der naturligvis mange usikkerheder knyttet til vurderingen af den fremtidige konjunkturudvikling for Danmark. Samtidig er der fortsat risiko for, at corona-pandemien kan blusse op igen til efteråret – særligt i de dele af verden, hvor immuniteten er mindre end herhjemme.

Beskæftigelse og ledighed i Aarhus

Konjunktursituationen har stor betydning for beskæftigelsesudviklingen i Aarhus Kommune. På arbejdsmarkedet er udviklingen det seneste år gået fra forholdsvis mange arbejdsløse som følge af corona og nedlukninger på arbejdsmarkedet til mangel på arbejdskraft i mange virksomheder og på de offentlige velfærdsområder.

De foreløbige tal for Aarhus Kommune viser, at bruttoledigheden i september 2022 var på 5.883 fuldtidspersoner, mens samme tal i september 2021 var 7.022 - ledigheden er således på ét år faldet med 1.139 fuldtidspersoner. Ledighedsniveauet nåede toppen under corona-pandemien i juli 2020, hvor der var i alt 12.252 fuldtidsledige. Bruttoledigheden i september 2022 svarer til et bruttoledighedsniveau, der er angivet i procent af arbejdsstyrken, på 3,3%. På trods af den meget positive udvikling i ledigheden i Aarhus Kommune ligger bruttoledighedsniveauet i Aarhus Kommune dog fortsat over niveauet på landsplan, hvor ledighedsniveauet er

2,5 % på landsplan. Forskellen skyldes bl.a., at der er mange dimittender i Aarhus.

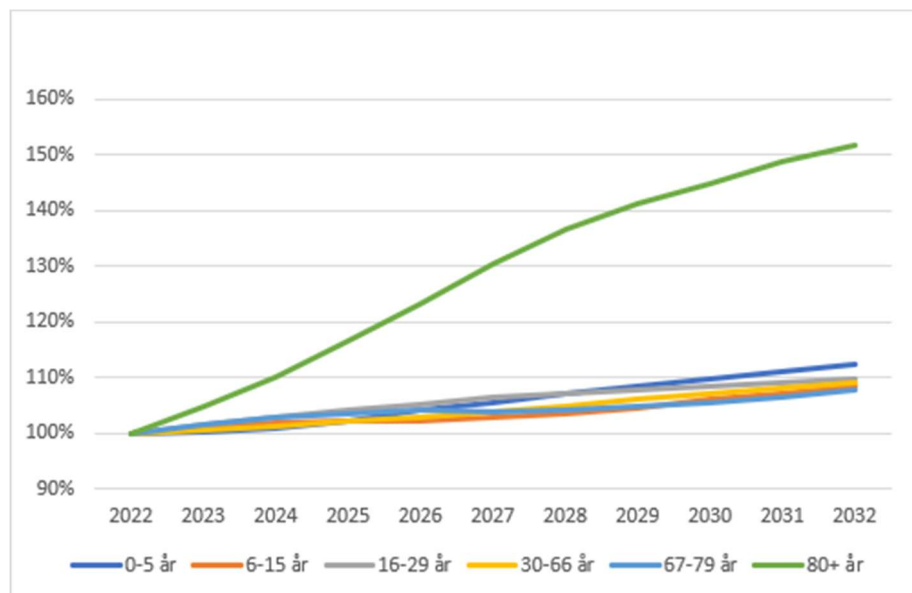
Bolig- og befolkningsudvikling

Byrådet har fastsat et mål om, at der i Aarhus frem til år 2030 skal skabes mulighed for at bygge 2.000 nye boliger om året.

Aktuelt forventes der opført ca. 3.500 boliger om året i gennemsnit i perioden 2022-2026, hvoraf de ca. 2.000 årligt er familieboliger.

Aarhus Kommune er Danmarks næststørste kommune og havde 355.234 borgere pr. 1. januar 2022.

Befolkningsvæksten i 2020 og 2021 var på henholdsvis 2.775 og 2.495 nye borgere, hvilket er væsentlig lavere end normal. Dette skyldes dels en oprydning i CPR-registret i 2020, dels lavere nettoindvandring fra andre lande på grund af corona-pandemien. Den lavere befolkningsvækst de seneste to år har medført, at der forudsættes en lavere fremadrettet vækst i befolkningsprognosen for 2022-2032 i forhold til de seneste års prognoser. Fremadrettet forventes i gennemsnit 3.840 nye borgere årligt i Aarhus Kommune, så der i 2032 vil være ca. 393.600 borgere. Se mere i [Aarhus i Tal](#).

Befolkningsprognose - udvikling i aldersgrupper

Budgetlægningen foretages på grundlag af den seneste befolkningsprognose. Prognosen anvendes blandt andet til at fremskrive udviklingen i udgifterne på de serviceområder, hvor byrådet har vedtaget budgetmodeller.

Her sammenkædes udviklingen i befolkningen og anvendelsen af ressourcer. Det gælder på skoleområdet, børnepasningsområdet, socialområdet og ældreområdet.

Derudover anvendes befolkningsprognosen også ved budgetlægningen af de generelle tilskud fra staten.

Økonomiaftalen for 2023

KL og regeringen indgik den 8. juni 2022 en økonomiaftale om kommunernes økonomi for 2023. Den blev indgået i kølvandet på Ruslands invasion af Ukraine og efter, at Folketinget som reaktion herpå havde lavet et nationalt kompromis om dansk sikkerhedspolitik, der indebærer, at en meget stor del af det økonomiske råderum frem mod 2030 forlods er disponeret til en oprustning af det danske forsvar. Samtidig oplever Danmark og Europa den højeste inflation i mere end 35 år.

Økonomiaftalen for 2023 blev derfor ganske stram og kunne ikke fuldt ud imødekomme KL's tre overordnede krav om økonomi til henholdsvis demografi, det specialiserede socialområde og sundhedsområdet.

Med aftalen for 2023 blev der afsat ramme og finansiering til at fastholde serviceniveauet, når der kommer flere ældre og børn. Der blev ikke aftalt ekstra finansiering til dækning af de stigende udgifter på det specialiserede socialområde og sundhedsområdet, som kommunerne derfor selv må prioritere. Til kommunale anlæg, som fx daginstitutioner, skoler, plejehjem, veje, renoveringer m.v. blev der afsat 18,5 mia. kr., hvilket er 1,4 mia. kr. mindre end i økonomiaftalen for 2022.

Som tidligere år er der sanktioner på overskridelser af økonomiaftalen. Med hensyn til serviceudgifterne er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af kommunernes aftaleoverholdelse i både budget- og regnskabssituationen. Samtidig er 1 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af, at kommunernes budgetter på anlæg holder sig under det aftalte niveau på 18,5 mia. kr. i 2023. Der er ikke en egentlig sanktion på regnskabet, men det er anført, at anlægsudgifterne skal ses i sammenhæng med det samlede niveau for drifts- og anlægsudgifter.

Kommunens mål

Fortællingen om Aarhus

Sammen med Aarhusmålene sætter Fortællingen om Aarhus en fælles retning for, hvad byrådet vil med Aarhus, og hvad der skal kendetegne Aarhus både nu og i fremtiden. Aarhusmålene er de overordnede mål for hele byens udvikling og med dem følger vi op på, om udviklingen går i den retning, som byrådet ønsker.

Indledningen i Fortællingen lyder: *"Aarhus har en fantastisk placering ved havet og skoven. Et levende pulserende bymiljø og den smukkeste natur beliggende helt tæt på hinanden. Aarhus er en rummelig by med plads til at udfolde sig, uanset om man er ung, gammel eller børnefamilie, studerende, kunstner, etableret erhvervsvirksomhed eller iværksætter. Man kan føle sig hjemme i Aarhus.*

Aarhus er "Smilets By" - uhøjtidelig og tilbagelænet, ung, optimistisk, ambitiøs og summende af liv"

Fortællingen om Aarhus omfatter også visionen for Aarhus, som fremgår til højre og du kan læse visionen og hele fortællingen om Aarhus her: [Fortællingen om Aarhus](#)

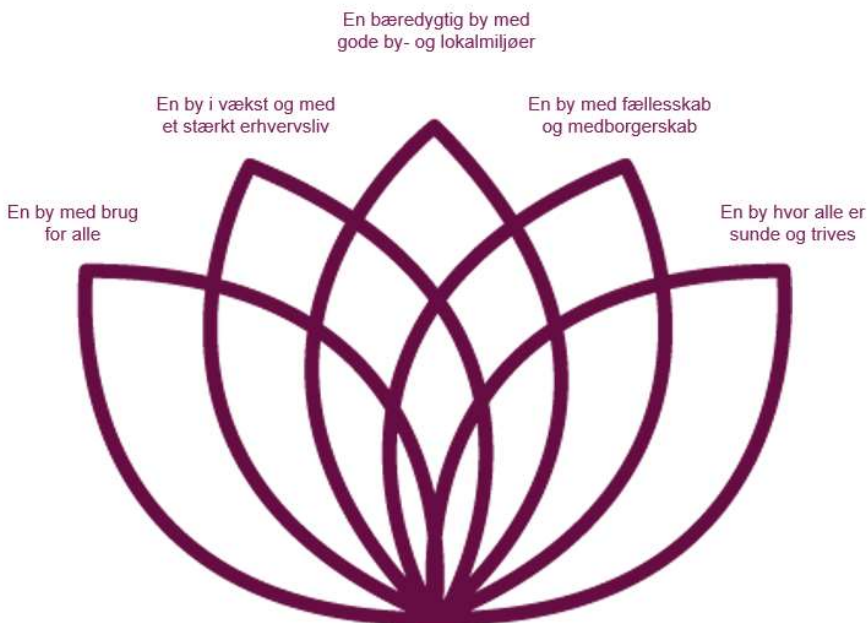
Visionen:

"Aarhus – en god by for alle"

- Aarhus - en by med plads til alle og brug for alle
- Aarhus - en by i bevægelse
- Aarhus - en by med handlekraft og fællesskab

Aarhusmålene

Aarhusmålene 2022-2025 er samlet under overskriften - "Aarhus - en god by for alle", og består af følgende fem mål:

Aarhusmålene er på den måde pejlemærker for udviklingen af Aarhus. Med Aarhuskompasset har vi også sat ord på den tilgang til ledelse, styring og velfærdsudvikling, som Aarhusmålene kalder på. De perspektivskift, der følger med Aarhuskompasset, handler om et endnu større fokus på det, der har værdi for borgerne og samfundet, mere samskabelse og en stærkere læringskultur. Man kan læse mere om Aarhuskompasset på kommunens hjemmeside: [Aarhuskompasset](#).

Til Aarhusmålene er knyttet en række tegn, der tilsammen giver et helt overordnet billede af, hvordan det går og hvor langt vi er nået i forhold til Aarhusmålene. De findes i "Aarhus i tal" på kommunens hjemmeside: [Aarhus i tal](#). I byrådsperioden 2022-2025 vil vi bruge Aarhuskompasset til at forny måden vi arbejder med Aarhusmålene på, så vi ikke kun får viden om, hvor vi er nået til, men også hvorfor.

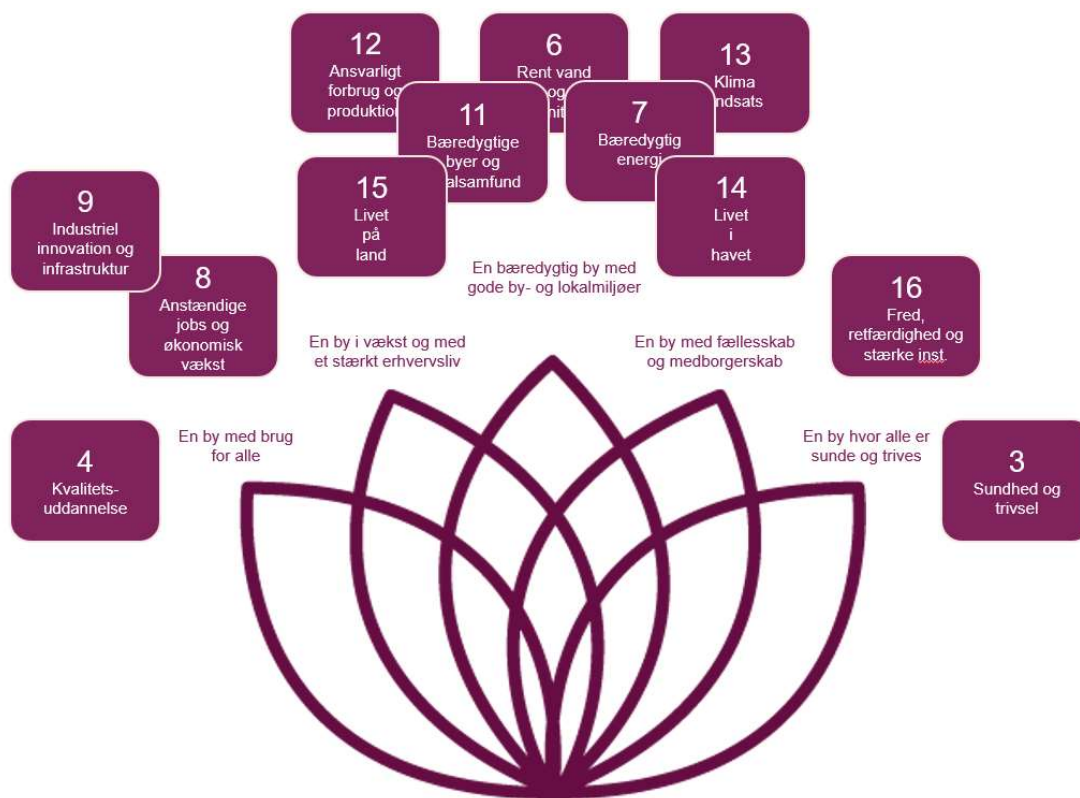
Ud over Aarhusmålene, som rækker helt på tværs, vedtages der også en politisk retning for hver enkelt afdeling, som kan ses i de næste afsnit.

FN's verdensmål

Verdensmålene forpligter alle FN's 193 medlemslande til at afskaffe fattigdom og sult i verden, reducere uligheder, sikre god uddannelse og bedre sundhed til alle, anstændige jobs, klima og mere bæredygtig økonomisk vækst. De fokuserer ligeledes på at fremme fred og sikkerhed og stærke institutioner, og på at styrke internationale partnerskaber.

Via vores arbejde med Aarhusmålene og de politiske retninger for de enkelte afdelinger bidrager Aarhus Kommune til opfyldelsen af verdensmålene.

Nedenfor er sammenhængen mellem Aarhusmålene og verdensmålene illustreret.

Vilde problemer

I forlængelse af arbejdet med Aarhus-mål har byrådet identificeret en række store og vilde problemer, hvor velkendte løsningsmodeller ikke slår til, og hvor der skal findes nye veje for at imødegå udfordringerne. Vi må bruge [Aarhuskompasset](#), som er vores fælles afsæt for at lytte, løse, lære og lede på nye måder.

Byrådet har i alt identificeret syv vilde problemer, som vi ikke kan løse alene, og som måske slet ikke kan løses, men som vi kan påvirke i den rigtige retning, hvis vi tænker ud af boksen. Vi skal styrke samarbejdet internt i Aarhus Kommune og indgå i et fordomsfrit, tæt og åbent samarbejde med borgere, erhvervsliv, kulturliv, civilsamfund, offentlige institutioner og alle andre interessenter, der kan og vil være med til at finde nye veje, så vi sammen kan påvirke de vilde problemer, der står i vejen for realiseringen af Aarhusmålene.

De syv vilde problemer er:

- Unges mentale sundhed
- Sundhed ind i alt
- Blandede bydele og integration
- Bæredygtig vækst
- Klima og bæredygtig vækst
- Den demokratiske samtale
- Rekruttering og kompetencer

Budgetforliget for 2023-2026 blev opbygget efter de vilde problemer, og arbejdet med at undersøge og finde løsninger på de vilde problemer fortsætter og bliver intensiveret i løbet af 2023. Ansvar for dette arbejde har byrådet forankret i Direktørgruppen, så de tværgående perspektiver på udfordringerne fastholdes.

Kommunens samlede økonomi

Med udgangspunkt i de ydre påvirkninger samt de overordnede mål for Aarhus Kommune beskrives økonomien i budgettet i det følgende afsnit.

Budgetforliget

Forligskredsen bag budgetforliget 2023-2026, som består af 30 ud af byrådets 31 medlemmer, besluttede i skyggen af krig, rekordhøj inflation og en stram økonomiaftale at fokusere budgettet på at omprioritere midler og derved skabe mulighed for at tilgodese de mest udsatte og sårbare grupper i det aarhusianske samfund. Samlet set blev der derfor tildelt et økonomisk løft på 200 mio. kr. årligt til de mest udsatte borgere i budgettet for 2023-

Flere faktorer indebærer, at økonomien på socialområdet fortsat er under et meget stort pres. Flere og flere borgere får brug for hjælp og støtte fra landets kommuner, og i Aarhus stiger antallet af socialt udsatte borgere, borgere med handicap og borgere med psykiske lidelser hurtigere end befolkningstilvæksten. Samtidig udvikler flere aarhusianere komplekse problemstillinger og et mere sammensat støttebehov. Med baggrund heri blev det sociale område tildelt 115 mio. kr. mere om året.

Herudover prioriterede forligskredsen 55 mio. kr. årligt til bredere børnefællesskaber med fokus på at sikre bedre vilkår for børn og unge, der mistrives, ligesom der i budgetperioden bruges i alt 105 mio. kr. til en sundhedsfond, som skal investere i sundhedsinitiativer, som skal udvikle og afprøve løsninger og metoder, der fremmer sund aldring.

Det store fokus på de udsatte områder betød, at der ikke blev plads til så mange af de politiske ønsker, som de politiske partier havde fremsendt forud for de politiske forhandlinger. Men inden for rammen om de 7 vilde problemer blev der bl.a. igangsat initiativer (og eventuelt fundet midler) til følgende tiltag - udover de ovenfor nævnte:

Den demokratiske samtale

- 3 mio. kr. til borgerinddragelsesinitiativer
- Forsøg med TV-transmission af byrådsmøder

Rekruttering og kompetencer

- 35 mio. kr. årligt til investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet. Der investeres i en intensiv beskæftigelsesindsats for en gruppe borgere, som har brug for en fokuseret indsats for at komme i arbejde. Investeringsmodellerne finansieres af sparede forsørgelsesydelse.
- 5,4 mio. kr. til videreuddannelse af social- og sundhedshjælpere og -assistenter samt evt. midlertidige løntillæg.

Unge mentale sundhed

- 22,7 mio. kr. til flere specialdagtilbudspladser
- 5 mio. kr. til initiativer mod mistrivsel for 15-25-årige

Sundhed ind i alt

- 10 mio. kr. til etablering af Velfærdsteknologiens Hus i Skejby
- 0,5 mio. kr. til hjernerystelseskoodinator
- 0,5 mio. kr. til hjælp til veteraner

Blandede bydele og integration

- Fokus på besvarelse og udvikling af kulturmiljøet samt nye faciliteter i den sydlige del af Sydhavns kvarteret
- Arbejde med finansiering til videreførelse af Opgang-til-opgang

Bæredygtig vækst

- 8,5 mio. kr. årligt svarende til ca. 16 fuldtidsstillinger til løft af kapaciteten i byggesagsbehandlingen finansieret af en effektiv oprydning i BBR-registret samt merindtægter fra byggesagsgebyrer.
- 4 mio. kr. til øget sikkerhed ved åen og de bynære havnearealer
- 4 mio. kr. årligt til styrkelse af grønne byrum
- Udbygning af Engdalsskolen og Risskov Skole finansieres af midler, der var afsat til en ny skole på Aarhus Ø

Klima og Bæredygtighed

- 7 mio. kr. årligt (i 5 år) til en styrkelse af sagsbehandlingen af VE-anlæg
- 35 mio. kr. til etablering af jordfond
- Kompenserende klimahandlinger
- Forhøjelse af klimaafgift og skyggepris til 1.000 kr./ton CO₂e

Besparelser

Med prioriteringen af de udsatte grupper besluttede forligspartierne samtidig, at der skulle gennemføres effektiviseringer og besparelser.

Der blev forudsat effektiviseringer på ejendomsområdet, herunder en organisatorisk samling af området i Teknik og Miljø, og på en styrket indsats for digitalisering og et effektivt it-område. Begge områder forudsættes hver især - fuldt udmøntet - at bidrage til et råderum på 100 mio. kr. om året.

Herudover blev der aftalt besparelser, dels på anlægsområdet ved at forlænge den 10-årige investeringsplan fra 2024-2033 til 2035, dels på de kommunale driftsudgifter. Ramebesparelserne på driftsområderne på i alt 229 mio. kr. om året blev fordelt, så de store velfærdsområder – Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg – skulle foretage besparelser på 1,4 % af deres økonomiske ramme, mens de øvrige afdelinger - Teknik og Miljø, Kultur og Borgerservice samt Borgmesterens Afdeling - har skullet spare 1,8 % af deres økonomiske ramme.

Efter byrådets vedtagelse af budgettet for 2023 har de konkrete forslag til besparelser været fremsendt i 4 ugers offentlig høring, der førte til knap 4.000 unikke høringssvar. På baggrund af høringssvarene besluttede forligspartierne nogle justeringer og tilpasninger af besparelserne og indgik forlig om de samlede besparelser den 15. december 2022. Sammen med besparelserne har forligspartierne også tiltrådt Udviklings- og Omstillingsplanen fra Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Forligspartierne har fokuseret på, at de konkrete besparelser så vidt muligt ikke vil berøre borgerne og har derfor taget udgangspunkt i effektiviseringer og besparelser på administration m.v. Det har dog ikke kunnet undgås, at borgerne vil kunne mærke en forringet service på visse områder.

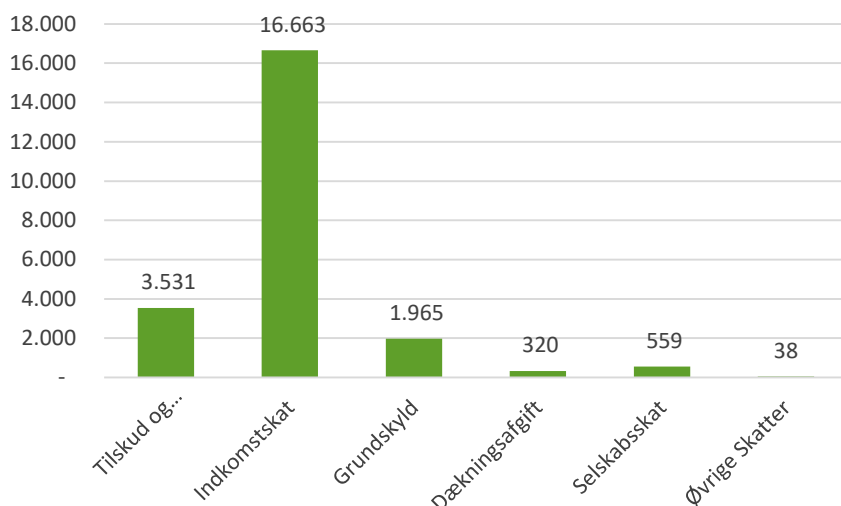
Besparelserne behandles formelt set i Magistraten den 9. januar 2023 og vedtages i byrådet den 18. januar 2023 - og med eventuel 2. behandling den 1. februar 2023.

Budgettets indtægter

Byrådet har valgt at budgettere skatter og generelle tilskud med udgangspunkt i det statsgaranterede udskrivningsgrundlag i 2023.

De samlede indtægter i Aarhus Kommune forventes at være på 23,1 mia. kr. i 2023. Fordelingen af indtægterne fremgår af figur nedenfor:

Fordeling af de budgetterede indtægter i 2023, i alt 23.095 mio. kr.

Ud over disse er der indtægter fra brugerfinansiering, statsrefusion, anlæg og renter på ca. 5,1 mia. kr.

Skatteindtægter

Det fremgår af figuren, at langt den overvejende del af kommunes indtægter kommer fra indkomstskat samt tilskud og udligning, som tilsammen udgør ca. 20,2 mia. kr. i 2023. Hertil kommer grundskyld, dækningsafgift, selskabsskat og øvrige skatter i form af dødsboskat og forskerskat, som i alt udgør ca. 2,9 mia. kr.

Skatteprocenten for indkomstskat er i alle år budgetteret på 24,52 %.

Samtidig forventes skatteprovenuet i 2023 til 2026 i Aarhus at vokse relativt mere end i resten af landet. Det skyldes, at der i alle år frem til 2026 forventes en mervækst i udskrivningsgrundlaget for indkomstskat i Aarhus i forhold til landsplan. Baggrunden for dette er fortrinsvist, at befolkningen vokser mere i Aarhus end på landsplan.

I 2023 fastholdes skattesatsen for grundskyld på 24,58 ‰ og for dækningsafgift af erhvervsejendomme på 5,8 ‰.

Tilskud og udligning

Tilskud og udligning er budgetteret med udgangspunkt i KL's skatte- og tilskudsmodel. Det fremgår heraf, at Aarhus Kommune modtager i alt ca. 3,5 mia. kr. i 2023 fra staten og kommunale udligningsordninger.

Selvbudgettering eller statsgaranti

Hvert år giver staten de enkelte kommuner mulighed for at modtage en garanti for, hvor mange indtægter kommunen vil få det følgende år. Garantien dækker skatter og generelle tilskud fra staten. Denne statsgaranti

betyder, at et eventuelt fald i disse indtægter dækkes af staten. Kommunen kan fravælge statsgarantien og i stedet vælge at selvbudgettere. Kommunen vil så kunne beholde eventuelle merindtægter, der ligger ud over det, staten har garanteret. Omvendt er risikoen ved at vælge selvbudgettering, at eventuelle lavere indtægter skal finansieres af kommunen. Aarhus Byråd har valgt statsgaranti for budgettering af skat og generelle tilskud i 2023. Der er i alt 8 kommuner, der har valgt selvbudgettering i 2023.

Budgettets udgifter

Drift

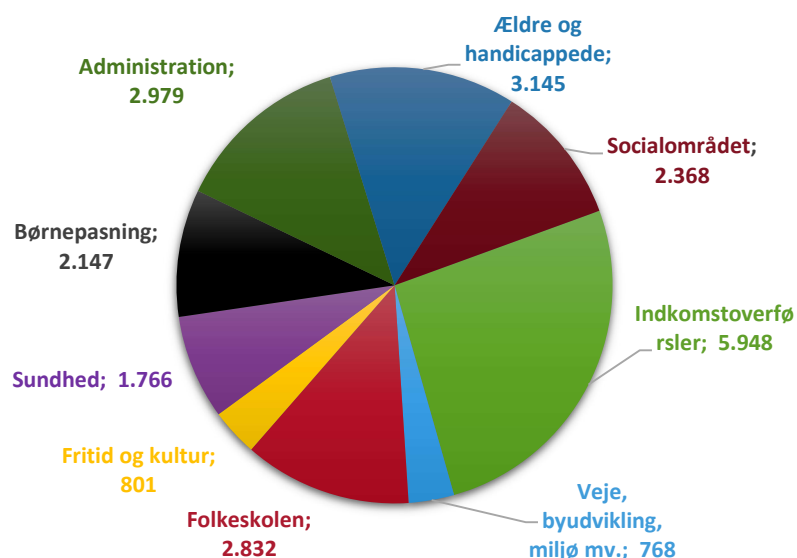
Med de forudsætninger der er beskrevet i ovenstående, herunder tiltagene vedr. besparelser og effektiviseringer på ejendomsområdet, er de skattefinansierede driftsudgifter budgetteret til at blive ca. 22,8 mia. kr. i 2023.

Driftsudgifter i budget 2023 (mio. kr., 2023-priser)

I 2024 falder udgifterne med ca. 110 mio. kr. I 2025 budgetteres driftsudgifterne på niveau med 2024 for så at stige med 110 mio. kr. i 2026. De faldende udgifter fra 2023 til 2024 og 2025 skal ses i lyset af indfasningen af besparelserne, mens væksten i budgetmodellerne fra 2026 igen overstiger effekten af besparelserne og derfor medfører en udgiftsstigning i 2026. Budgetmodellerne sikrer, at der tilføres flere penge til de store serviceområder i takt med, at den aarhusianske befolkning vokser.

Fordeling af Aarhus Kommunes driftsudgifter i B2023 på 22.768 mio. kr.

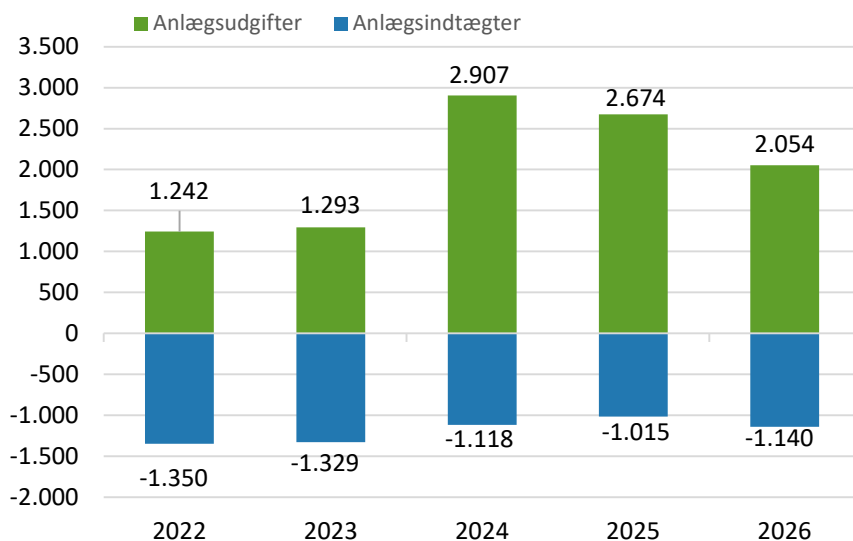

Ud af de samlede udgifter på 22,8 mia. kr. udgør serviceudgifterne ca. 74% af de samlede driftsudgifter, mens forsørgelsesudgifter m.v. udgør de resterende ca. 26 %. De største serviceområder er folkeskoleområdet, ældreområdet, socialområdet, administration samt børnepasning, som udgør stort set samme andel af de samlede skattefinansierede nettodriftsudgifter.

Anlæg

Der er budgetteret med nettoanlægsudgifter på 1.082 mio. kr. i årligt gennemsnit i budgetperioden 2023 til 2026. Bruttoudgifterne udgør i gennemsnit 2,2 mia. kr. over årene, men der er også bruttoindtægter på gennemsnitligt 1,1 mia. kr. Der er således et højt anlægsniveau i budgetperioden.

Anlægsudgifter og -indtægter i budget 2023 (mio. kr.)

Anlægsudgifter og indtægter i perioden 2023-2026

Blandt de væsentligste anlægsprojekter i perioden er de større byudviklingsprojekter (de bynære havnearealer, Godsbanen, Lisbjerg, Sydhavns kvarteret, Tage-Hansensgade/Amtssygehuset) projekter under MOVE, aftalen om de udsatte boligområder, dagtilbuds- samt skoleudbygning, energirenoveringer samt vedligeholdelse og genopretning af kommunale bygninger og veje. Hertil kommer en lang række mindre projekter.

Anlægsindtægterne i perioden omfatter bl.a. jordsalgsindtægter fra de større byudviklingsprojekter. Herudover er der indtægter fra andet jordsalg.

Børn og Unge

Den overordnede politiske vision for Børn og Unge er fastlagt i børne- og ungepolitikken, som det samlede byråd vedtog i 2015. Denne politik er aktuelt igennem en fornyelsesproces som forventes afsluttet i foråret 2023. Børne- og ungepolitikken udgør dog fortsat grundlaget for arbejdet med alle børn og unge fra 0-18 år – lige fra det første møde med sundhedsplejersken over barnets dagtilbuds-, skole- og fritidsliv og til vejen ind i en ungdomsuddannelse.

Politisk retning for budgettet

Rådmanden for Børn og Unge har, i samarbejde med Børn- og Ungeudvalget, derudover formuleret tre politiske retninger i budgettet. Der sættes retninger, som skal skabe mere værdi for børn, unge og forældre samt medarbejdere og samarbejdspartnere. Derudover skal de bidrage til vigtige samfundsmæssige udfordringer og tværgående indsatser.

De tre politiske retninger er tre gennemgående og langsigtede politiske målsætninger. De er udarbejdet og formuleret med tæt sammenhæng til rådmandens egne pejlemærker, de perspektiver fra børn, unge og forældre, der er fremkommet i processen med fornyelse af børne- og ungepolitikken, undersøgelse af DSA-området samt indsigterne fra analysen af bredere børnefællesskaber, specialtilbud og PPR i 2022.

1. Flere børn og unge skal trives i de lokale fællesskaber

Den første retning omhandler en aktuell samfundsmæssig udfordring om stigende mistro blandt børn og unge. Målet retter sig både imod individet og fællesskabet, og der er et behov for et kontinuerligt og tværfagligt fokus for at sikre en udvikling i den rigtige retning. Dette involverer både de lokale dagtilbud, skoler og fritidstilbud samt foreningsliv og civilsamfund, der også har en stor andel i trivsel blandt børnene og de unge.

2. Forældre, børn og unge skal opleve mere sammenhængende forløb på tværs af Aarhus Kommunes forskellige tilbud

Den anden retning baserer sig på forældreindsigter der er fremkommet i processen med fornyelse af børne- og ungepolitikken samt indsigterne fra analysen af bredere børnefællesskaber, specialtilbud og PPR i 2022. Her udtrykker hovedparten af forældrene et stærkt ønske om en mere sammenhængende og koordineret indsats på tværs af Aarhus Kommune, hvilket også er i tråd med tænkningen i Aarhuskompasset.

3. Bedre tid til lokal inddragelse og forankring af indsatser

Den tredje retning er inspireret af rådmandens egne pejlemærker og tager afsæt i tænkningen i Aarhuskompasset. Der er en generel opmærksomhed på at sikre en grundig forankring af indsatser med afsæt i lokale behov.

YDELSER

Børn og Unge har ansvaret for hovedparten af de kommunale tilbud til de 0-18-årige, herunder ansvar for følgende ydelser:

- Dagtilbud, herunder dagplejen
- Folkeskoler, herunder skolefritidsordninger
- Fritids- og ungdomsskoletilbud
- Børnesundhed, herunder Sundhedsplejen og Tandplejen

- Vidtgående specialundervisning til børn, specialskoler, sprogstøtte samt specialpædagogisk bistand

6-by nøgletal

(opdateres til de nyeste nøgletal, når 6-by rapporten udgives)

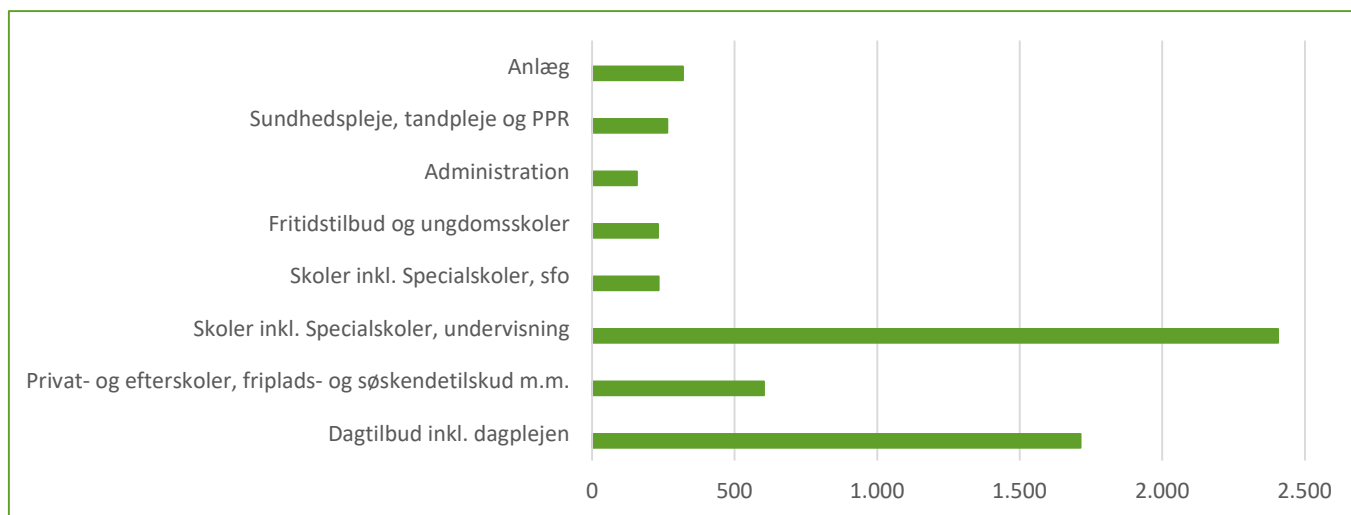
- Skoler: [6 -By Nøgletal 2021 \(aarhus.dk\)](#) (Side 22)
- SFO og Klubber [6 -By Nøgletal 2021 \(aarhus.dk\)](#) (Side 50)
- Dagpasning: [6 -By Nøgletal 2021 \(aarhus.dk\)](#) (Side 52)

RESSOURCER

Det samlede bruttobudget for Børn og Unge er på ca. 7,1 mia. kr. i 2023. Indtægterne udgør ca. 1,2 mia. kr. og består primært af forældrebetaling for dagtilbud og SFO. Det egentlige kommunale budget på Børn og Unges område udgør dermed ca. 5,9 mia. kr. Størstedelen af budgettet anvendes til service på de borgernære områder såsom børnepasning, folkeskole og fritidsområdet i et 0-18-årsperspektiv. Kun en mindre del af det samlede budget (ca. 0,3 mia. kr.) vil blive brugt til anlægsinvesteringer i f.eks. nye dagtilbudsafdelinger, udvidelser af skoler samt moderniseringer af skoler og dagtilbud m.v.

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan udgifterne vil blive brugt på de enkelte områder i afdelingen:

Budget 2023 på 5.929 mio. kr.

Udviklingen i budgettet

Aarhus er en by i vækst i disse år, hvilket afspejles i Børn og Unges budget, der vokser i budgetperioden via budgetmodellerne. Midler fra budgetmodellerne justerer Børn og Unges budget på baggrund af demografiudviklingen og har til formål at sikre, at serviceniveauet kan fastholdes (med forudsatte stordriftsfordele i modellerne) samtidig med, at der indskrives flere i Børn og Unges tilbud.

Der er således en stigende profil i budgetperioden. Endvidere præges udviklingen i bruttobudgetterne af, at de statslige midler til minimumsnormeringer overgår fra at være et direkte tilskud til at indgå i kommunens samlede bloktilskud. Indtægtsbudgettet er derfor fra 2024 ikke længere en del af Børn og Unges budget.

Børn og Unges regnskab 2021 og budget for 2022 til 2026

Mio. kr. i 2023-priser	Regnskab 2021	Budget 2022	Budget 2023	Overslag 2024	Overslag 2025	Overslag 2026
Nettodriftsudgifter	5.645	5.629	5.609	5.708	5.728	5.765
Nettoanlægsudgifter	222	302	319	432	301	121

Børn og Unge har i tidligere år haft et meget højt aktivitetsniveau med gennemsnitlige årlige anlægsudgifter på omkring 274 mio. kr. og gennemsnitlige indtægter på omkring 33 mio. kr. Det samlede niveau for den forventede anlægsaktivitet er ikke afspejlet fuldt ud i tabellen, da der ikke er medregnet budgetter på anlægsreserven til udbygning af skoler og dagtilbud, der endnu ikke er udmøntet til Børn og Unge.

I 2023 forventes et fortsat højt niveau for Børn og Unges anlægsudgifter. Det skyldes blandt andet, at der bygges og planlægges nye skoler flere steder i Aarhus Kommune, herunder i Nye og i Gellerup. Hertil kommer også, at byrådet i budgetforlig 2021 vedtog Aarhus Kommunes Investeringsplan 2024-2033, hvor der blandt andet blev reserveret penge til udbygning og ombygning af seks eksisterende skoler. Det indledende arbejde med flere af disse udvidelser planlægges igangsat inden for den kommende budgetperiode.

Det vil desuden være nødvendigt at udvide dagtilbudskapaciteten flere steder, så Aarhus Kommune også fremadrettet sikrer pasningsgarantien. Derudover kommer løbende behov for moderniseringer og indeklimaforbedringer på både skoler og i dagtilbud. Hertil kommer også, at Børn og Unges anlægsbudgetter i stigende grad reflekterer sikring af kapacitet på både specialskole-, specialdagtilbud- og specialklasseområdet.

Børn og Unge – sektor 5.51

1.000 kr. i 2023-priser	KB 2022 2023-priser	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Forventet ramme ¹⁾	5.007.417	4.969.274	5.065.914	5.082.156	5.116.581
Nettobudget	5.007.414	5.005.929	5.102.569	5.118.812	5.153.236
Forventet overskud/underskud ²⁾	3	-36.656	-36.656	-36.656	-36.656
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	146.622	109.967	73.311	36.656	0

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Visionen for Aarhus er, at Aarhus skal være en god by for alle. Også for de børn, unge og voksne, der har brug for støtte og hjælp til at komme videre i livet. Derfor understøtter Sociale Forhold og Beskæftigelse, at flere aarhusianere mestrer deres eget liv, tager aktivt del i samfundet og bliver selvforsørgende. Vores tilgang til borgerne er, at de på trods af sociale og beskæftigelsesmæssige udfordringer er eksperter i eget liv, der selv kan og vil tage ansvar.

Langt de fleste borgere, som samarbejder med Sociale Forhold og Beskæftigelse, har ikke sociale udfordringer, men blot brug for støtte til at komme i job eller uddannelse. Det kan f.eks. være ledige dimittender fra byens uddannelsesinstitutioner. På beskæftigelsesområdet er der også sat ekstra initiativer i gang for, at borgere med integrationsbehov oplever, at der er behov for dem på arbejdsmarkedet, eller at de kan gøre nytte for den offentlige forsyning, de ellers lever af.

Stadigt flere aarhusianere har brug for specialiseret hjælp på socialområdet. Flere lever med svære psykiske lidelser eller alvorlige handicap. Og flere børn og unge har så ondt i livet, at det får konsekvenser for deres skolegang, arbejdsliv og relation til familie og venner. Derfor støtter Sociale Forhold og Beskæftigelse mennesker med handicap, familieproblemer, psykisk sygdom, misbrugsproblemer, hjemløshed eller andre sociale udfordringer. Da tildelingen af midler som følge af den generelle befolkningsstigning ikke fuldt dækker det stigende antal borgere og borgernes mere komplekse udfordringer, er der et særligt stort økonomisk pres på socialområdet.

For langt de fleste mennesker er det af stor værdi at være i uddannelse og job. Uddannelse og job er derfor også en effektiv og vigtig social indsats. Selv få timers arbejde kan for mange give tilknytning og mening. Også via en mindre tilknytning til arbejdsmarkedet med et småjob eller lignende. Det giver værdi for både borgere og virksomheder, som dermed får den arbejdskraft, som de har brug for.

Politisk retning for budgettet

Vi vil arbejde for, at alle aarhusianere med sociale udfordringer og handicap skal mestre deres tilværelse. Vi vil sikre gode og meningsfulde liv for både børn, unge og voksne. Flere skal lykkes med at nå de personlige mål, de har sat sammen med medarbejderne for den sociale indsats. Det vil være i forhold til både læring og selvforsørgelse, netværk og medborgerskab samt personlig udvikling. Vi vil arbejde for, at alle aarhusianere skal være en del af et arbejdsfællesskab. Lige fra den nyledige dimittend til den socialt udsatte borger vil vi arbejde for, at man kommer i et ordinært job, uddannelse eller får en anden tilknytning til en arbejdsplads, så man kan deltage i fællesskabet og opleve at være i en meningsgivende sammenhæng.

YDELSER

Sociale Forhold og Beskæftigelses ydelser fordeler sig på en række hovedområder:

- Formidling af job til ledige borgere

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os [her](#)
- Der er ca. 4.500 fuldtidsansatte i Sociale Forhold og Beskæftigelse.

- Afklaring af arbejdsevne, vejledning og opkvalificering samt formidling af virksomhedspraktik, løntilskud og job på særlige vilkår
- Udbetaling af forsørgelsesydelse til borgere og refusion til virksomheder
- Forebyggende tilbud og døgntilbud til børn, unge og familier med sociale udfordringer eller handicap
- Aktivitetstilbud, undervisningstilbud, bostøtte og botilbud til voksne med handicap, psykisk sygdom og udsathed
- Opsøgende arbejde, væresteder, tilpassede boligtyper og forsorgshjem til hjemløse borgere
- Rusmiddelbehandling til borgere med alkohol- og stofmisbrug.
- Integration, herunder danskuddannelse og boligplacering

Indsatserne tilrettelægges i samarbejde med borgerne, deres netværk, frivillige foreninger og virksomhederne.

6-by nøgletal

På Sociale Forhold og Beskæftigelses område opgøres årligt sammenlignelige nøgletal for 6-byerne. De kan findes her:

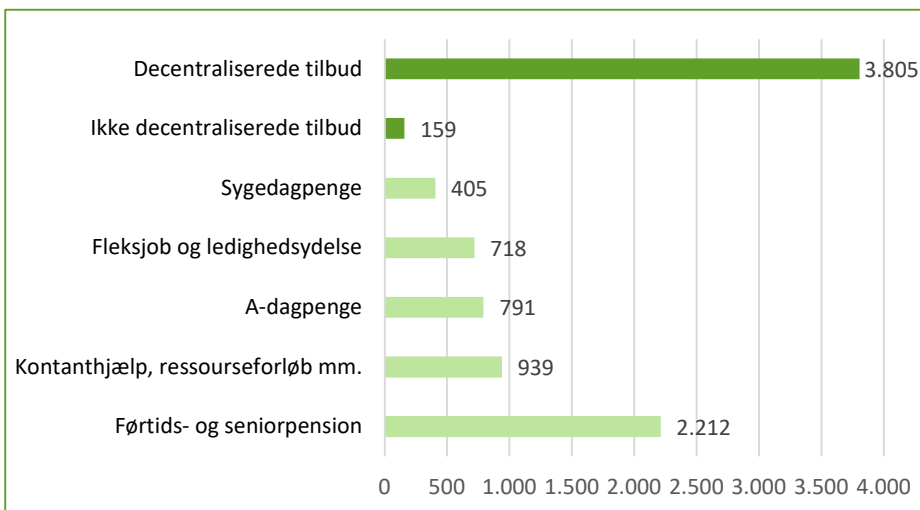
- [Socialområdet: 6-by Nøgletal 2021, side 46-49 og 54-58](#)
- [Beskæftigelsesområdet: 6-by Nøgletal 2019, side 40-45](#)

RESSOURCER

Sociale Forhold og Beskæftigelse har et samlet bruttobudget på 10,6 mia. kr. i 2023. Nogle af pengene - 1,4 mia. kr. - kommer fra refusioner, og derved udgør det egentlige kommunale budget på området ca. 9,1 mia. kr. Størstedelen i alt 5,2 mia. kr. forventes at blive anvendt til kommunens medfinansiering på forsørgelsesydelse. Ca. 3,8 mia. kr. vil blive brugt til indsatser og service til borgerne (driftsudgifter). Kun en mindre del af det samlede budget (ca. 102 mio. kr.) vil blive brugt til investeringer på anlægsområdet.

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan udgifterne vil blive brugt på de enkelte områder i afdelingen:

Fordeling af nettodriftsudgifterne i 2023 på 9.030 mio. kr. (2023 priser)

Note: De mørkegrønne søjler udgør sociale og beskæftigelsesrettede tilbud og indsatser for borgerne og virksomhedsservice. mens de lysegrønne søjler indeholder de ikke decentraliserede forsørgelsesudgifter.

Udvikling i budgettet

I Sociale Forhold og Beskæftigelse er det væsentligt at sondre mellem ikke-decentraliserede - og decentraliserede nettodrifudsudgifter.

På de ikke-decentraliserede områder, der primært vedrører forsørgelsesudgifter, ligger regnskabsresultatet for 2021 og budgettet for 2022 højt pga. af COVID-19 effekten på primært A-dagpengeudgifterne. De forbedrede konjunkturer bidrager dog til et forventet lavere udgiftsniveau i 2023 og frem. Afdelingens samlede driftsbudget er dog stigende i budgetperioden. Det skyldes hovedsageligt den demografiske udvikling, der også betyder flere i offentlig forsørgelse. Dertil kommer refusionsreformen på beskæftigelsesområdet, som betyder, at kommunens medfinansiering på de fleste forsørgelsesudgifter er stigende.

På de decentraliserede områder, der vedrører tilbud og indsatser til borgere med sociale og/eller beskæftigelsesmæssige udfordringer, medfører den aarhusianske befolkningsvækst en forventet budgetudvidelse grundet socialområdets demografimodel. Imidlertid modsvares denne udvidelse over tid omtrentligt med Sociale Forhold og Beskæftigelses' del af det årlige kommunale fællesbidrag fra 2023 og frem.

Sociale Forhold og Beskæftigelses regnskab 2021 og budget for 2022 til 2026

Mio. kr. i 2023-priser	Regnskab 2021	Budget 2022	Budget 2023	Overslag 2024	Overslag 2025	Overslag 2026
Nettodriftsudgifter	9.380	9.481	9.030	9.100	9.195	9.286
Nettoanlægsudgifter	45	56	102	59	56	15

Sundhed og Omsorg

SUNDHED OMSORG

I Aarhus Kommune skal borgerne leve gode liv præget af sundhed og trivsel, fællesskab og medborgerskab – og vigtigste af alt livskvalitet og livsglæde.

Sundhed og Omsorgs indsatser for at indfri disse ambitioner følger visionerne i 'Aarhus – en god by for alle' samt Aarhus Kommunes Sundhedspolitik, Værdighedspolitik og Medborgerskabspolitik. Samtidig tager indsatserne også afsæt i afdelingens strategi – herunder især de borgervendte ledetråde 'Vi holder borgerne væk', 'Al magt til borgerne' og 'Vi er sammen med borgerne'. Med udgangspunkt i ledetrådene sættes borgerne i centrum i alle de sammenhænge, hvor Sundhed og Omsorg er i kontakt med borgerne – pleje og omsorg, sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering.

Med oplæg til investeringer i sundhed samt en stadigt bedre og mere effektiv anvendelse af afdelingens ressourcer vil Sundhed og Omsorg forsøge at imødekomme de aktuelle og kommende udfordringer på ældre- og sundhedsområdet.

Med en stadigt bedre og mere effektiv anvendelse af afdelingens ressourcer vil Sundhed og Omsorg forsøge at imødekomme de aktuelle og kommende udfordringer på ældre- og sundhedsområdet.

Der er store udfordringer, som påvirker økonomien og udgifterne på området. Aktuelt står Sundhed og Omsorg med en stor udfordring i forhold til den demografiske udvikling, opbremsningen i sund aldring, rekruttering, øgede udgifter til ældre med handicap, udviklingen i det nære sundhedsvæsen og de elementer implementering af kommende ældrelov og sundhedsreformen kræver.

En kobling af strategi og politisk retning

Som noget nyt arbejdes der med den politiske retning, som er en erstatning for budgetmålene. Den politiske retning tager afsæt i vores strategi, og fokuserer derudover på de velfærdsudfordringer, som vi står overfor - både lokalt og nationalt. Dermed kobles den strategiske retning med den faglige vinkel. Den politiske retning sigter således efter, hvordan vi imødekommer udfordringerne, og hvordan vi kan løse disse i Aarhus Kommune, i fællesskab og samarbejdende på tværs af kommune/-er, civilsamfund, erhvervslivet og regionen.

Dermed afspejler den politiske retning de fokusområder og vigtige indsatser, der arbejdes med i Sundhed og Omsorg. Gennem udvikling og læring kan den politiske retning skifte, hvorfor denne evalueres årligt. Den politiske retning skal give et overblik over de politiske fokusområder i organisationen både på kort og længere sigt.

Politisk retning for budgettet

I Sundhed og Omsorg er der udpeget fire temaer for den politiske retning. Centralt i disse er, at der er en kobling til igangværende indsatser både i forhold til prioriterede programmer, investeringsmodeller og tværgående indsatser. Der er ikke fokus på ressourcer til indsatserne, men i stedet hvad organisationen sigter efter for at skabe de bedst mulige rammer for borgerne.

De fire temaer for den politiske retning er:

- Vi holder borgerne væk
- Al magt til borgerne

- Vi er sammen med borgerne
- Vi rækker ud

I det følgende er der en gennemgang af, hvad disse fire temaer indbefatter, og hvordan vi ønsker at arbejde med dem.

Vi holder borgerne væk

En tilværelse uafhængig af kommunen giver større livsglæde og -kvalitet. Derfor har vi fokus på sundhed, træning, rehabilitering og teknologi, som kan øge borgernes selvhjulpenhed og værdighed. Vi understøtter friheden gennem forebyggelse og teknologi.

Hvorfor?

- En tilværelse uafhængig af hjælp fra kommunen
- Helbredet er dårligere i alderdommen – de ældste er mest syge
- Flere ældre i fremtiden – især blandt de 80+ årige
- Der er brug for alle

Vi vil:

- Sundhed i alt – og herigennem skabe livsglæde og livskvalitet
- Reducere ulighed i sundhed
- Udnytte borgernes egne evner og potentialer og dermed øge selvhjulpenhed
- Et godt mentalt, socialt og fysisk helbred for alle borgere og pårørende
- Øge samarbejde med erhvervslivet, regionen, foreninger mv.

Hvordan?

- Øget bevægelse, træning og rehabilitering – altid
- Skabe bedre mulighed og rammer for bevægelse for alle aldersgrupper
- Teknologi og hjælpemidler øger borgernes selvhjulpenhed
- Investeringsmodeller
- Frihed gennem forebyggelse

Al magt til borgerne

Borgerne er eksperterne i eget liv, og derfor skal de ses, høres og forstås som mennesker, så vi kan give den bedst mulige hjælp og omsorg, som borgerne har brug for – uden at se på regler og bureaukrati, men via åbenhed og kærlighed.

Hvorfor?

- Borgerne bestemmer altid og i alle situationer - systemet ved ikke altid bedst
- Fordi borger og pårørende er eksperter i eget liv
- Fordi vi er her for borgerne

Vi vil:

- Ligeværdighed i alle relationer
- Værdig hjælp, omsorg og pleje til borgere
- Forenkling – og gøre det forståeligt
- Selvbestemmelse og valgfrihed

Hvordan?

- Borgere og pårørende oplever at blive set, hørt og forstået

- Lytte og være nysgerrige på, hvad der er det vigtigste
- Hjælp der øger trivsel og tryghed
- Sikre kendte hjælpere og besøgscontinuitet
- Dialog og samarbejde som skaber tillid og læring

Vi er sammen med borgerne

Sammen er vi stærkere. Fællesskaber modvirker ensomhed og styrker den mentale og fysiske sundhed og trivsel. Vi lytter til hinanden og er der for hinanden. Gennem dialogen skaber vi trygge og kærlige rammer, så borgerne får den hjælp, som de har behov for.

Hvorfor?

- Stigende ensomhed blandt borgerne
- Mistrivsel – en strategisk udfordring

Vi vil:

- Sammen i fællesskaber
- Flere fællesskaber for alle – fremme den sociale trivsel
- Nyt indblik og aspekter på det, som vi plejer, hvilket udfordrer og skaber nye tilgange
- Sikre at alle modtager den hjælp, pleje og omsorg, som de har behov for

Hvordan?

- Folkehusene danner rammen for gode fællesskaber og samvær for alle
- Brobygning og samarbejde på tværs af kommune, erhvervsliv, region, civilsamfund, foreninger mv.
- Flere meningsfulde fællesskaber – herunder madfællesskaber
- Plejehjemmene danner gode, trygge og kærlige rammer for borgerne

Vi rækker ud

De store udfordringer kræver vilde idéer, og de skabes bedst i fællesskab og ved nytænkning. Derfor samarbejder vi og rækker ud til erhvervslivet, forskning og civilsamfund, således vi dygtiggør os gennem ny viden, samarbejde og læring.

Hvorfor:

- Fordi vi ikke kan løse de største og vilde problemer selv
- Samarbejde, tillid og læring er essentielt
- Slip medarbejderne fri – lyt, lær, tag ansvar og udforsk

Vi vil:

- Vi rækker ud til erhvervslivet, civilsamfundet, forskning, regionen og andre interesserede samarbejdspartner
- Være kloge på borgernes liv og behov
- Sikre rekruttering og fastholdelse

Hvordan:

- Vi går på rov i andre domæner og fagligheder
- Arbejder i tværfaglige teams
- Forskning udfordrer og understøtter vores arbejde
- Gøre det let at skabe det gode samarbejde med erhvervslivet, civilsamfund og regionen

- Forenkling og afbureaukratisering
- Vi vil være facilitator og playmaker for øget samarbejde med erhvervslivet

Opfølgning

Den politiske retning er sat, og derfor skal det også sikres, at der arbejdes efter denne. I løbet af efteråret og vinteren 2022/23 inviteres der relevante stemmer til udvalgmøder og andre foraer. Stemmerne kan være borgere, som har gennemgået et forløb med Sundhed og Omsorg, medarbejdere i tæt borgerkontakt eller pårørende. Gennem stemmerne drages der erfaringer, som efterfølgende kobles med relevante datakilder både i form af kvantitativt og kvalitativt data. Derfor fastlægges der ikke på nuværende tidspunkt hvilke datakilder, der skal understøtte arbejdet.

Pt. er det forventningen, at der ses på nedenstående data. Centralt i dette arbejde er at opnå erfaringer og læring, som kan styrke vores arbejde.

Forslag til data:

- Data fra tilfredshedsundersøgelse fx det sociale liv, uønsket alene, træning, selvvurderet helbred
- 9 ud af 10 måling
- Antallet af samarbejder med erhvervslivet
- Antal forskningsprojekter vi deltager i
- Aktivitets- og produktivitetstal
- Kvalitative interviews og fokusgruppeinterviews

Særlige indsatsområder

Med henblik på at håndtere de væsentligste problemstillinger på sundheds- og ældreområdet er der et særligt fokus på følgende:

- Implementering af ny ældrelov
- Sundhedsreformen
- Flere sunde leveår bl.a. gennem investeringer i sundhed
- Det nære sundhedsvæsen
- Pårørendekræfter

Desuden er der fortsat fokus på besjæling, de gode borgerforløb ved hjælp af forløbsmodellen, dokumentationspraksis og smartere arbejdsgange.

Endelig er frivillighed og samskabelse samt klima fortsat højt på dagsordenen også i Sundhed og Omsorg.

YDELSER

Sundhed og Omsorgs indsatser fordeler sig på en række hovedområder.

- Drift af folkehuse, ældreboliger og plejehjem
- Madtilberedning og drift af caféer i folkehusene
- Pleje og praktisk hjælp til alle borgere uanset alder
- Hjælpebidler til alle borgere uanset alder
- Akut- og rehabiliteringstilbud
- Aktivitets- og træningstilbud
- Sundhedsfremme, forebyggelse og genoptræning
- Inddragelse af frivillige og civilsamfund

6-by nøgletal

Der henvises til den seneste officielle rapport, som kan findes via nedenstående link.

https://www.aarhus.dk/media/74787/6-by_noegletal_2021-a.pdf

- Ældreområdet: side 16

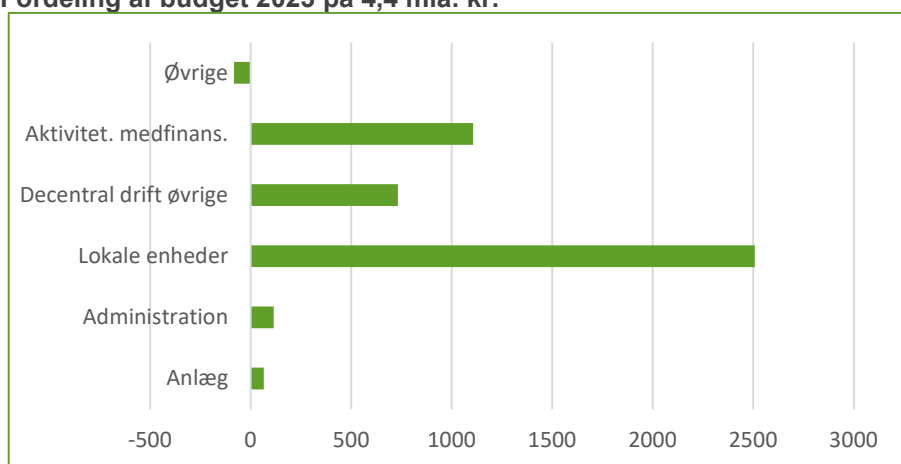
RESSOURCER

I 2023 er Sundhed og Omsorgs budget på 4,4 mia. kr., fordelt med 4,3 mia. kr. til drift og 0,1 mia. kr. til anlæg.

Driftsbudgettets største post er den decentrale drift af ældreområdet på i alt 3,2 mia. kr. Heri indgår de lokale enheder med 2,5 mia. kr. De varetager ydelserne i forhold til borgerne – rehabilitering, pleje og praktisk hjælp, sygepleje og træning m.m. Den øvrige del af decentral drift på 0,7 mia. kr. er bl.a. hjælpemidler, sundhedsområdet, samt betaling for borgere i andre kommuner.

Den næststørste post på 1,1 mia. kr. er den såkaldte "aktivitetsbestemte medfinansiering", som er kommunens betaling til Region Midtjylland for aarhusianere, der indlægges på sygehuse, går til praktiserende læger, speciallæger, private fysioterapeuter m.m.

Fordeling af budget 2023 på 4,4 mia. kr.

Udviklingen i budgettet

Driftsbudgettet stiger i perioden. Det skyldes budgetmodellerne, som regulerer budgettet for den forventede udvikling i den ældre del af befolkningen.

Anlægsudgifterne falder fra 2021-2022 og ind i budgetperioden. Det skyldes, at Generationernes Hus (100 plejeboliger og 100 ældreboliger) og Skovvang (125 plejeboliger) er færdigbygget i 2021. Anlægsniveauet vil stige i takt med, at byggerierne i forlængelse af boligplan 2019 igangsættes.

Sektorens regnskab 2021 og budget for 2022 til 2026

Mio. kr. i 2023-priser	R 2021	B 2022	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Nettodriftsudgifter	4.366	4.363	4.408	4.447	4.538	4.587
Nettoanlægsudgifter	141	20	78	38	29	17

Kultur og Borgerservice

Kultur og Borgerservice bidrager gennem et bredt kultur- og fritidsliv til at gøre Aarhus til en god by for alle. Byen skal være et attraktivt sted at bo, leve, drive virksomhed og besøge som turist.

Kultur og Borgerservice skaber rammerne og faciliteterne for det aarhusianske kultur- og fritidsliv. Men vi gør mere end det. Mange af vores tilbud bidrager til de store velfærdsudfordringer samt lokale og globale udfordringer, og rækker derfor også ind i andre fagområder.

Kultur og Borgerservice har en stor og varieret kontaktflade til mange forskellige borgere. Borgerservice er en vigtig indgang til kommunen, og mange af Kultur og Borgerservices tilbud vælger borgerne aktivt til. Det er tilbud, der er med til at gøre Aarhus til en god by for alle og en god by for den enkelte.

Pejlemærkerne fokuserer skarpere på det, der kan skabe mere værdi for borgerne og bidrage til vigtige samfundsmæssige udfordringer og tværgående indsatser. Noget kan realiseres inden for de eksisterende ressourcer, noget er udfordret af udviklingen eller bevillinger, som udløber. Andet kan løftes ved tilførsel af yderligere midler.

1. Vi sikrer stærke og sunde fællesskaber:

Sammen er vi stærkere. Fællesskaber samler mennesker om interesser, oplevelser og aktiviteter. Fællesskaber modvirker ensomhed og styrker den mentale og fysiske sundhed og trivsel.

Kultur og Borgerservice styrker fundamentet for fællesskabet. Vi sikrer velfungerende faciliteter både i midtbyen, forstæderne og byerne i den grønne ring omkring Aarhus. Vores faciliteter understøtter fællesskaber, uanset om det er på et bibliotek, i idrætshallen, i musikskolen, eller om det er mountainbikespor eller vandsportsfaciliteter. Vi vil i tæt dialog med borgerne fortsat udvikle mødesteder, faciliteter og fleksible rammer, som samler mennesker i fællesskaber.

Kultur og Borgerservice arbejder for, at alle mennesker kan være med i et fællesskab. Det gælder de mange fællesskaber i de flere end 1.000 folkeoplysende foreninger, men også de selvorganiserede som de kendes i eksempelvis kulturlivet og gadeidrætten. Vi sørger for, at der er fællesskaber for alle, uanset hvad man interesserer sig for eller er god til, og vi rækker ud til dem, der har brug for det.

Kultur og Borgerservice tilbyder forestillinger, arrangementer, koncerter og events, som samler borgerne i små og store fællesskaber, men som også kan sætte vigtige temaer på dagsordenen og bidrage til nye løsninger

2. Vi styrker børn og unges trivsel

Et liv med drømme, leg og læring og med plads til at være forskellige. Et aktivt liv med bevægelse for krop og sind. Det er et sundt liv med trivsel for børn og unge.

Kultur og Borgerservice giver alle børn og unge plads til at drømme, til at skabe, til at øve sig og blive så dygtige, som de kan. Børn og unges møder med kunst og egen kreative udfoldelse er en grundsten i dannelsen og i det

gode børne- og ungeliv. Børn og unges trivsel styrkes med leg og læring. Læselyst, digital inklusion og bredde i tilbud skal favne, at børn og unge er forskellige og har mange forskellige veje til trivsel.

Kultur og Borgerservice giver alle børn og unge en aktiv fritid og ungdom. Vi vil hjælpe børn og unge til at være aktive i foreningslivet, bruge bibliotekernes mange tilbud og understøtte de selvorganiserede fællesskaber og den uorganiserede motion og kultur. Vi vil skabe rammer, der inviterer til aktivitet både alene og sammen med andre.

3. Vi styrker demokrati og medborgerskab:

Fremtiden skaber vi sammen og alle kan bidrage. Kun sammen kan vi finde løsninger på både store og små udfordringer. Vi lærer ved at lytte og gennem dialog, skaber vi ejerskab og engagement. Demokratisk dannelse og folkeoplysning er vores fundament.

Kultur og Borgerservice afprøver og udvikler nye metoder til borgerinddragelse. Sammen med borgerne vil vi finde gode løsninger og sikre ejerskab og demokratisk engagement. Sammen med borgerne kan vi udvikle tilbud som både nu og i fremtiden giver værdi for den enkelte og for fællesskabet.

Kultur og Borgerservice styrker den demokratiske dannelse. Vi er rammen om frie og neutrale debatter og oplysning. Bibliotekerne og andre faciliteter i Kultur og Borgerservice er neutrale rum, frie af kommercielle indvirkninger og politisk agitation. Det giver et særligt afsæt for debatter, demokratisk samtale og deltagelse. Den demokratiske dannelse understøttes af folkeoplysning og borgernes engagement i det frivillige foreningsliv. Det er en vigtig øvebane i demokrati og medborgerskab.

Kultur og Borgerservice giver lettere adgang til kunst og Kultur. Et vigtigt aspekt i den demokratiske dannelse er tilgængelighed og adgang til kunst. Kunst udfordrer og styrker demokratiet. Kunsten bidrager til at styrke et lokalområdes identitet. Det kan være gennem kunst i det offentlige rum, formidling af byens historie eller kulturelle aktiviteter i lokalområdet.

4. Vi er med til at løse velfærdsopgaver

Alle er medborgere og skal mødes ligeværdigt. Neutrale rum giver en oplevelse af en større ligeværdighed i mødet mellem kommune og borger, og når man selv har haft indflydelse og er blevet lyttet til, er det lettere at tage imod træning, læring og rådgivning.

Kultur og Borgerservice stiller rum til rådighed, som borgerne selv vælger til. Det gælder både biblioteker, Ungdomskulturhuset og andre rum. Det rum kan skabe brobygning på tværs af fagområder, uanset om det er til uddannelsesvejledning, rådgivning om sundhed og job eller lektiehjælp, og flere allerede eksisterende tilbud spiller en forebyggende rolle. Forebyggelse gennem bevægelse sker også hver dag i de mange foreninger og i vores idrætsfaciliteter både inde og ude.

Kultur og Borgerservice samarbejder på tværs af fagområder. Vi har sammen med andre fagområder sundheds- og træningsindsatser i forenings- og kulturlivet, læse- og andre læringsinitiativer for børn i biblioteker og kulturinstitutioner, inklusions- og demokratiltag i udsatte boligområder, ligesom vi bidrager til byudviklings- og klimaindsatser. Vi leverer kulturoplevelser som er designet til at øge trivslen hos borgerne, f.eks. koncerter på lokalcentre og plejehjem, for veteraner og andre udsatte borgere.

5. Vi bidrager til at løse klimaudfordringen

Vi er alle en del af løsningen. Alle små skridt tæller på vej mod en bæredygtig fremtid. Vi skal bryde vores dårlige klimavaner, og alle kan bidrage til den grønne omstilling.

Kultur og Borgerservice gør gennem oplysning og vanebrud klimamål til hverdagsmål. Den enkelte skal hjælpes, motiveres og inspireres til en grønnere hverdag, og vi vil hjælpe med at lave gode klimavenlige vanebrud.

Kultur og Borgerservice tænker selv klima ind i hverdagen og fremmer klimainsatsen via vores netværk i forenings- og kulturlivet som er driver for den grønne omstilling, og ved at understøtte grønne og lokale fællesskaber. Store events får også et særligt fokus på bæredygtighed.

6 by nøgletal (s.20):

https://publicity.dk/6By_Samlet_tryk.pdf

YDELSER

Kultur og Borgerservices ydelser fordeles sig på en række hovedområder:

- **Sport & Fritid:** boldbaner, haller og idrætslokaler, tennisbaner, svømmehaller og friluftsbade, atletikbaner, skøjtehal m.v. Dertil kommer tilskud til foreningsaktiviteter og lokaler.
- **Kultur:** Musikhuset, Aarhus Symfoniorkester, Aarhus Musikskole, Godsbanen, Børnekulturhuset, Filmby Aarhus. Dertil kommer tilskud til en række museer og teatre, bl.a. ARoS, Den Gamle By og Moesgaard m.fl.
- **Borgerservice og Biblioteker:** Borgerservicecenter (Dokk1), Hovedbibliotek (Dokk1), 18 medborgercentre og Aarhus Stadsarkiv.
- **Aarhus Events:** Kommunens eventenhed, forankret i Kultur og Borgerservice. Via puljer til sports- og kulturelle events hverves, udvikles og afvikles større og strategiske events.

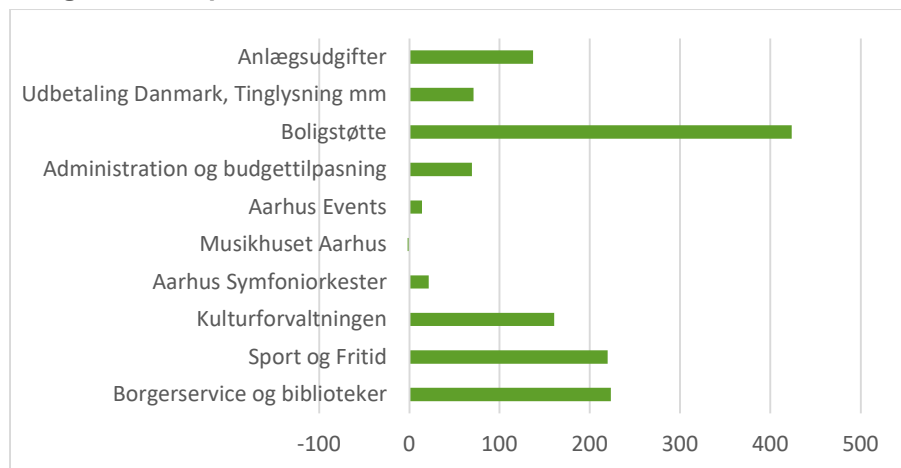
RESSOURCER

Kultur og Borgerservice har i 2023 et samlet budget på 1.339 mio. kr. Dette budget opdeles i drift med 1.202 mio. kr. og anlæg med 137 mio. kr.

Driftsbudgettet går til de forskellige områder som biblioteker, svømmehaller og kulturinstitutioner. Under dette område er der også indtægter på ca. 400 mio. kr. (tilskud fra staten, gebyrer, refusioner og billetindtægter). I driftsbudgettet indgår også udgifterne til boligstøtte og Udbetaling Danmark. Der er dermed en forbrugsmulighed på over 1,6 mia. kr.

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan udgifterne forventes brugt på de enkelte områder i afdelingen:

Budget 2023 er på 1.339 mio. kr.

Udviklingen i budgettet

I overslagsårene 2024-2026 falder budgettet fra 1.318 mio. kr. til 1.227 mio. kr.

Under anlæg er der flere større projekter i starten af perioden under Sport og Fritid samt Kulturforvaltningen.

Kultur og Borgerservice regnskab 2021 og budget for 2022 til 2026

Mio. kr. i 2023-priser	Regnskab 2021	Budget 2022	Budget 2023	Overslag 2024	Overslag 2025	Overslag 2026
Nettodriftsudgifter	1.206	1.231	1.202	1.185	1.180	1.185
Nettoanlægsudgifter	44	96	137	132	152	43

Teknik og Miljø

Den overordnede politiske vision for Teknik og Miljø tager afsæt i visionen i Aarhusmålene "Aarhus er en god by for alle".

Aarhusmålene peger i større eller mindre grad direkte ind i det arbejde, der foregår i Teknik og Miljø, og målene dækker bredt over Teknik og Miljøs opgaveområder, som fokuserer på at skabe attraktive og bæredygtige rammer for livet i Aarhus.

Teknik og Miljø's mission er: *Vi skaber attraktive og bæredygtige rammer for livet i Aarhus.*

Teknik og Miljø's vision er: *Vi er blandt byens bedste arbejdspladser og gør Aarhus til en god by for alle.*

Teknik og Miljø arbejder i 2022-2025 ud fra fire politiske pejlemærker, der spiller ind i Aarhusmålene:

- Mere af det Aarhus vi holder af
- Mere grønt og blått til Aarhusianerne
- Vi skal være den klimaneutrale storby
- Fremtiden kræver et effektivt og grønt mobilitetssystem

Politisk retning i budgettet

Teknik og Miljø har drøftet politiske fokusområder med Teknisk Udvalg. Udvalget har valgt tre gennemgående og langsigtede politiske områder, som er udarbejdet og formuleret i sammenhæng til rådmandens politiske pejlemærker. Områderne indeholder perspektiver om dialog og borgersamarbejde, det blå-grønne Aarhus og byens arv – hvad de enkelte byudviklingsprojekter giver tilbage til byen.

1. Dialog og borgersamarbejde – den demokratiske samtale

Det første fokusområde omhandler borgerinddragelse og samskabelse, som er et stort fokusområde både internt i Aarhus Kommune og eksternt, hvor borgere og virksomheder ønsker at tage del i byens udvikling. Med Aarhuskompasset har kommunen fået en fælles platform, og Aarhus Kommunes direktørgruppe har valgt Den demokratiske samtale som et af "de vilde problemer".

Fokusområdet skal bidrage til at skabe fælles billeder af, hvordan det gode samarbejde kan ske – med respekt for byrådets og civilsamfundets forskellige roller. Under fokusområdet undersøger udvalget udfordringer og muligheder for at styrke den demokratiske samtale.

Opmærksomhedspunkter for fokusområdet:

- Nye former for borgerinddragelse og dialog. Nye metoder, værktøjer og kompetencer – og fælles begrebsafklaring
- Mere transparens og klar kommunikation
- Repræsentativ inddragelse / diversitet
- Ressourcer: At skulle løfte mere inddragelse og dialog på fx planområdet, der allerede er under ressourcemæssigt pres
- Mere klarhed omkring udvalgsmedlemmernes / byrådsmedlemmernes roller – fx ved deltagelse i inddragelsesprocesser og i egen kommunikation med civilsamfundet
- Udvalgets egne dialogformer – herunder foretrædeafviklingen i udvalget (løftes til gruppeformandskredsen)

ORGANISATION

- Du kan læse mere om os [her](#)
- Der er ca. 900

- De politiske tilkendegivelser om behovet for en ny Aarhus-model for borgerinddragelse

2. Det grønne og blå Aarhus – biodiversitet og oplevelser

Det andet fokusområde omhandler naturen – fra de store landskaber til de bymæssige rekreative områder – har en afgørende rolle i en bæredygtig byudvikling. De grønne og blå åndehuller er centrale for menneskers sundhed og trivsel og skal prioriteres i store og små projekter. På samme tid er det vigtigt at sikre en skånsom balance med fokus på biodiversitet og hensynet til naturen.

I Aarhus er der en vigtig kobling mellem tilpasning til klimaforandringer og arbejdet med højere naturkvalitet, som giver nye muligheder i de kommende år – også i den tætte by. Under fokusområdet diskuterer udvalget de kommende centrale skridt mod et grønnere Aarhus med mere blå.

Opmærksomhedspunkter for fokusområdet:

- Den nødvendige økonomi for at kunne realisere de grønne og blå ambitioner
- Private aktørers muligheder for at bidrage til et grønnere Aarhus.
- Muligheder for at hjælpe og ressourcemæssigt understøtte borgere, der engagerer sig og har ideer til projekter, der giver mere grønt.
- Genanvendelse og bæredygtighed – herunder mulighederne for at genanvende mere vand
- Genplantning af træer, når træer fældes
- Fokus på at der mangler grønt i det bynære / på gaderne
- Ressourcemæssig opmærksomhed ift. at indfri målet om 10.000 træer
- Merværdien i projekterne – fx koblingen til sundhedsområdet

3. Byens arv – hvad skaber og efterlader vi?

Det tredje fokusområde udspringer af de bypolitiske og strategiske valg, der tages på forskelligt niveau – fra en specifik byggesag eller anlæg af en lommepark til den helt store planlægning – er med til at forme kommunen generationer ud i fremtiden. Den kommende Politik for Bykvalitet og Arkitektur sætter retning med visioner og pejlemærker for at højne kvaliteten. Den egentlige implementering af visionerne sker, når vi sikrer en løbende dialog om, hvordan vi lykkes – ikke mindst på det politiske niveau.

Under fokusområdet diskuteres udvalgte planer, strategier og projekter med "det lange lys på" og med mulighed for politisk dialog om fælles ståsteder på tværs.

Opmærksomhedspunkter for fokusområdet:

- Der vil altid være mange dilemmaer i byudviklingen, hvor der vil være modsatte interesser – også selvom kommunen får en ny Politik for Bykvalitet og Arkitektur. Byrådet skal finde måder at afveje dilemmaerne på.
- Der er et stort behov for at gøre den nye Politik for Bykvalitet og Arkitektur operationel. Der er mange, der skal samarbejde om at lykkes, og det er vigtigt, at arbejdet med visionerne og målene i pejlemærkerne ikke tabes mellem de mange stole. Her er opdateringen af 360 graders dialogværktøjet – og anvendelsen af værktøjet – afgørende.
- Behov for en høj grad af tværmagistratsligt samarbejde om at sikre merværdien og koblingerne til velfærdsområderne – fx at indtænke sundhedsdagsordenen.
- At sikre fokus på diversitet og forskellige behov i byudviklingen – fx at sikre tilgængelighed i både bygninger og byrum.

- At klimadagsordenen prioriteres. Det vil påvirke byudviklingen i de kommende år. Også på måder, som byrådet ikke kender i dag.
- At sætte fokus på bevaring i byudviklingen: Hvordan bevarer vi det, som den før vores generation har efterladt denne generations aarhusianere?

YDELSER

Teknik og Miljø er én forvaltning, der blandt andet arbejder med byudvikling, byggeri, byliv, mobilitet, natur og miljø, kollektiv trafik samt anlæg og drift af veje og kommunale bygninger.

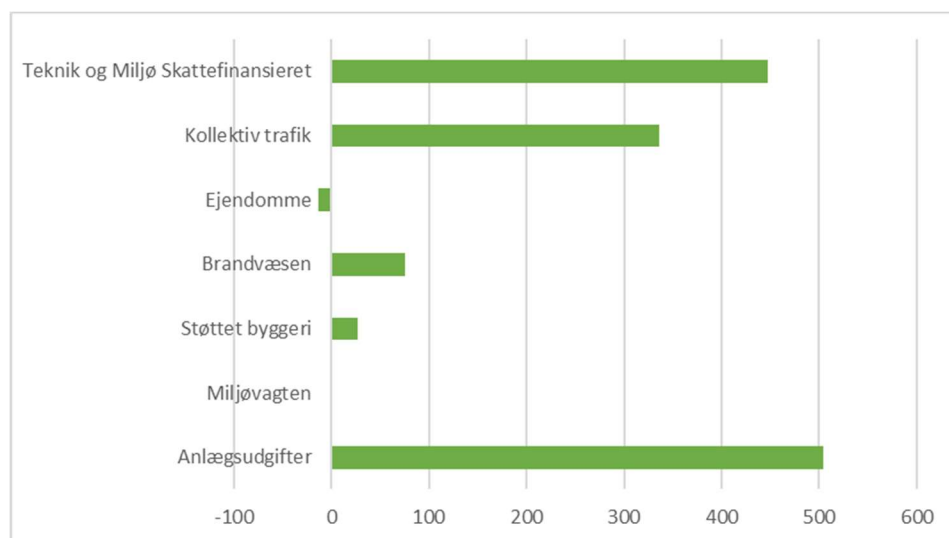
RESSOURCER

Teknik og Miljø har et samlet bruttobudget på 2,2 mia. kr. i 2023. Nogle af pengene – ca. 0,8 mia. kr. kommer fra indtægter fra salg af arealer, huslejeindtægter, gebyrer o.l., og derved udgør det egentlige kommunale budget til Teknik og Miljø 1,4 mia. kr. (netto).

Lidt over halvdelen af budgettet, ca. 0,9 mia. kr., vil blive brugt til indsatser og service til borgerne (driftsudgifter). Den resterende andel af budgettet på 0,5 mia. kr. vil blive brugt til investeringer i f.eks. byudvikling, vejanlæg, ejendomme mm. (anlægsudgifter).

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan udgifterne vil blive brugt på de enkelte områder i afdelingen:

Nettobudget 2023 på 1.378 mio. kr.

Udviklingen i budgettet

Budgettet dækker over Teknik og Miljø's seks driftsområder samt et anlægsbudget:

- Teknik og Miljø, skattefinansieret
- Kollektiv Trafik
- Ejendomme
- Brandvæsen
- Støttet byggeri (ikke-decentraliseret)
- Miljøvagten (ikke-decentraliseret)
- Anlægsudgifter

Nettodriftsudgifterne er i hele perioden 2023-2026 på ca. 0,9 mia. kr.

Udgiftsbudgettet er på 1,2 mia. kr. i 2023. På indtægtssiden er der i 2023 budgetlagt med samlede indtægter på ca. 0,2 mia. kr.

Nettoanlægsudgifterne er i 2023 på 0,5 mia. kr., fordelt på et udgiftsbudget på ca. 1,0 mia. kr. og et indtægtsbudget på 0,5 mia. kr. Budgettet varierer fra år til år, afhængigt af hvilke konkrete anlægsprojekter, der gennemføres i de enkelte budgetår. De største anlægsprojekter i budgetperioden 2023-2026 er anlæg af Giber Ringvej, udvidelse af Viborgvej, byggemodningsarbejder, opkøb af arealer til byudvikling samt bygnings- og energirenovering.

Teknik og Miljø's regnskab og budget for 2021 til 2026

Mio. kr. i 2023-priser	Regnskab 2021	Budget 2022	Budget 2023	Overslag 2024	Overslag 2025	Overslag 2026
Nettodriftsudgifter	841	861	873	895	870	872
Nettoanlægsudgifter	208	1	505	257	-19	87

Borgmesterens Afdeling

Borgmesterens Afdeling har, i modsætning til øvrige magistratsafdelinger, der arbejder på de borgerrettede serviceområder, ingen budgetmål.

Borgmesterens Afdeling skal understøtte Aarhus Kommunes fælles visioner, som de er udtrykt i "Fortællingen om Aarhus" og Aarhusmålene. Desuden har Borgmesterens Afdeling en vigtig opgave i at understøtte forankringen af Aarhuskompasset – Aarhus Kommunes nye forståelsesramme. For at bidrage hertil arbejder Borgmesterens Afdeling løbende på at styrke innovation, medborgerskab og bydelsudvikling, herunder bl.a. via Helhedsplanen for Gellerup/Toveshøj samt Bispehaven.

Borgmesterens Afdelings opgave er at hjælpe Byrådet, Magistraten og borgmesteren med at fremme, at der skabes vækst, beskæftigelse og udvikling i bysamfundet Aarhus. Det sker blandt andet på erhvervsområdet eksempelvis ved dialog med Erhvervskontaktudvalget og staten om nye infrastrukturprojekter og nye erhvervspolitiske initiativer samt i Kongelundens Sekretariat, som arbejder med udvikling af nyt stadion m.v.

Borgmesterens Afdeling har endvidere en central rolle i forhold til at understøtte koordinering og samarbejde på tværs i organisationen Aarhus Kommune.

Den koordinerende rolle indebærer blandt andet, at Borgmesterens Afdeling varetager sekretariatsbetjeningen af byråd, magistrat og udvalg, arbejdet med kommunens overordnede budget og regnskab, indgår i det fysiske planlægningsarbejde med kommuneplan og lokalplaner, HR- og organisationsudvikling, arbejdsmiljø, lønudbetaling, forsikringer, arbejdsskader, personalejura og MED-samarbejdet.

Derudover skal Borgmesterens Afdeling hjælpe Byrådet med den økonomiske styring samt levere effektive, fælles løsninger til kommunen fastlagt blandt andet af Byrådets økonomiske politik, mål for effektivisering, indkøbspolitikken samt af Digitaliseringsstrategien, hvis sigte er at fremme medborgerskab, samskabelse, vækst og effektivisering gennem øget digitalisering. I den forbindelse er det internt i organisationen målsætningen at gøre Fælles Service til en succes med styr på IT og fokus på de lokale enheders behov.

Herudover varetager Borgmesterens Afdeling de tværgående opgaver i Aarhus Kommune i forbindelse med beredskabsplanlægning og sekretariatsbetjeningen af den tværgående Ukraine Task Force, som er nedsat som følge af krigen i Ukraine.

Opgaverne i Borgmesterens Afdeling løses i tæt kontakt med politikere, borgere, bysamfund, virksomheder, leverandører, andre offentlige myndigheder, organisationer, boligforeninger og magistratsafdelingerne i kommunen.

ORGANISATION

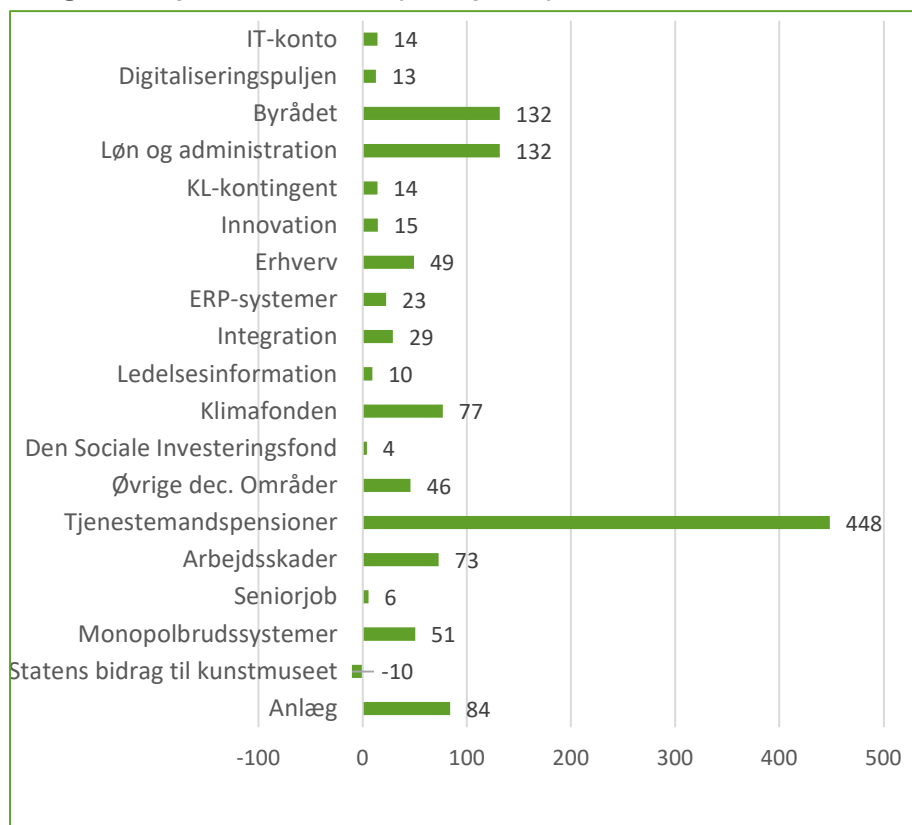
- Du kan læse mere om os [her](#)
- Der er ca. 417 fuldtidsansatte i Borgmesterens Afdeling.

RESSOURCER

Borgmesterens Afdeling har et samlet bruttobudget på 1.107 mio. kr. i 2023. Nogle af pengene – 11,9 mio. kr. – kommer fra statstilskud samt anlægsinvesteringer mm., og derved udgør de egentlige kommunale budget på området ca. 1.095 mio. kr. De fleste af pengene – ca. 1.011 mio. kr. vil blive brugt til driftsudgifter. Kun en mindre del af det samlede budget (ca. 84 mio. kr.) vil blive brugt til investeringer i bl.a. infrastruktur, bygninger og veje i Gellerup samt nyt stadion i Kongelunden.

I figuren nedenfor fremgår det, hvordan udgifterne vil blive brugt på de enkelte områder i afdelingen:

Budget 2023 på 1.095 mio. Kr. (2023-priser)

Udviklingen i budgettet

Udviklingen i nettodriftsudgifterne kan primært tilskrives fald i udgifterne til Klimafonden, Erhverv, Integration og øvrige decentraliserede områder samt stigning i tjenestemandspensioner.

Borgmesterens Afdelings regnskab og budget for 2021 til 2026

Mio. kr. i 2023-priser	Regnskab 2021	Budget 2022	Budget 2023	Overslag 2024	Overslag 2025	Overslag 2026
Nettodriftsudgifter	1002	1031	1011	995	911	903
Nettoanlægsudgifter	7	-37	84	50	2	9

Bilag

Finansieringstabel

1.000 kr. løbende priser	B/R 2021	B 2022	BO 2023	BO 2024	BO 2025
Finansiering i alt	21.085.444	23.296.289	22.816.783	22.504.849	23.928.469
Renter i alt	25.652	34.947	38.345	41.981	45.918
- heraf renter på skattefinansierede område	2.376	15.076	18.598	22.292	26.577
Renter af likvide aktiver	50.850	52.406	53.716	55.059	56.435
Renter af udlæg til forsyningsvirksomheder	38.078	502	496	507	477
Renter af langfristet gæld	-109.645	-71.246	-67.780	-64.187	-60.051
Renter i øvrigt	23.093	33.416	32.166	30.913	29.716
Skat i alt	62.315.170	17.662.969	18.786.480	19.053.984	19.858.150
Indkomstskat	15.204.902	15.151.038	16.051.568	16.590.059	17.171.878
Efterregulering af indkomstskat	-13.212	1.609	-1.077	-161.445	0
Selskabsskat	825.389	361.069	549.439	409.935	434.060
Forskerskat	30.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Dødsboskat	7.000	14.226	10.000	10.000	10.000
Grundskyld	1.711.476	1.782.534	1.817.942	1.846.826	1.876.173
Dækningsafgift af offentlige grundværdier	35.420	34.738	34.738	34.738	34.738
Dækningsafgift af offentlige forskelsværdier	99.583	104.462	104.462	104.462	104.462
Dækningsafgift af erhvervsjendomme	170.899	173.292	179.409	179.409	186.840
Udligning og generelle tilskud i alt:	3.429	4.509	4.193	4.443	4.516
Udligning af beskatningsgrundlag	0	-138	35	20	7
Finansieringsandel - tillæg vedr. beskatningsgrundlag	0	-41	-43	-45	-44
Udligning af udgiftsbehov	0	1.347	1.514	1.604	1.714
Finansieringsandel - tillæg vedr. udgiftsbehov	0	12	13	13	14
Landsudligning	-2.261	0	0	0	0
Korrektion for overudligning	-1	21	24	24	25
Særlig kompensation	0	82	82	82	82
Bloktilskud	-317	-5.530	-5.589	-5.892	-6.060
- heraf betinget vedr. service	-181	-182	-184	-186	-188
- heraf betinget vedr. anlæg	-60	-61	-61	-62	-63
- heraf egne korrektioner	40	0	-161	-196	-264
Efterreguleringer - tidligere år	-131	71	22	0	0
Udligning af selskabsskat	82	-49	4	1	-1
Udligning af dækningsafgift vedr. offentlige ejendomme	0	9	8	8	8
Udlændingeudligning	-109	-32	-30	-29	-28
Særtilskud m.v.:					
Bedre kvalitet i dagtilbud	-37	-37	-38	-39	-40
Generelt løft i ældreplejen	-33	-34	-35	-35	-36
Styrket kvalitet i ældreplejen	-45	-45	-46	-47	-48

Finansieringstilskud	-90	-91	-91	-91	-91
Beskæftigelsestilskud	-451	0	0	0	0
Tilskud vedr. skattenedsættelse	-12	-12	-6	0	0
Tilskud til værdig ældrepleje	-47	-48	-48	-49	-50
Tilskud til bekæmpelse af ensomhed	-4	-5	-5	-5	-5
Tilskud vedr. høj kriminalitet i visse boligområder	0	-15	-15	-16	-16
Overgangsordning vedr. udligningsreform	0	-24	0	0	0
Overgangsordning vedr. uddannelsesstatistik	-23	0	0	0	0
Kommunale bidrag til regionerne	39	40	41	43	44
Refusion af købsmoms	10	10	10	10	10

Budgetoversigter

Resultatopgørelse

Resultatopgørelsen opsummerer alle udgifts- og indtægtsposter i kommunen og giver dermed det samlede overblik over kommunens økonomiske situation:

Mio. kr. / løbende priser	R2021	B2022	KB2022	B2023	BO2024	BO2025	BO2026
Skattefinansierede nettoudgifter							
Drift, ekskl. "hvile i sig selv" virksomheder (2023-priser)	22.488	22.819	22.419	22.765	22.658	22.657	22.754
Pris- og lønstigninger	-982	-632	-621	0	702	1.426	2.182
Renter	-37	-16	-15	-47	-41	-37	-18
Finansielle tilskud	343	164	380	182	213	205	490
Skattefinansierede udgifter i alt	21.812	22.334	22.162	22.900	23.532	24.252	25.409
Nettoindtægter:							
Tilskud og udligning	4.416	4.328	4.328	3.521	3.264	3.335	3.476
Skatter	17.645	18.334	18.334	19.564	20.888	21.819	22.440
Indtægter i alt	22.062	22.662	22.662	23.085	24.152	25.154	25.915
Resultat (overskud) vedr. de skattefinansierede driftsområder i alt*	250	328	500	185	620	902	506
Skattefinansierede nettoanlægsudgifter							
Anlæg, ekskl. takstfinansierede områder (2023-priser)	654	-110	-346	-36	1.789	1.659	914
Pris- og lønstigninger	-17	3	9	0	30	57	47
Skattefinansierede anlægsområder i alt	636	-108	-337	-36	1.819	1.716	962
Resultat (overskud) vedr. de skattefinansierede områder i alt*	-386	435	838	221	-1.199	-814	-456
Finansiering							
Ændringer i mellemværende med takstfinansierede områder (2023-priser)	14	10	22	12	11	11	23
Nettodriftsoverskud vedr. ældreboliger (2023-priser)	-27	-32	-32	-26	-37	-37	-56
Anlægsudgifter til ældreboliger (86/93 %) (2023-priser)**	0	70	132	43	72	7	0
Pris- og lønstigninger	1	-1	-3	0	0	-1	-4
Finansforskydninger	-573	15	418	-78	-43	5	-33
Ændringer i den langfristede gæld	-885	-138	-199	108	74	-31	235
Ændringer i kassebeholdning	1.083	524	498	162	-1.276	-767	-621
Finansiell egenkapital***	-5.024	-4.589	-4.187	-3.965	-5.164	-5.978	-6.434

*Minus angiver et underskud

**De resterende 10 % er en skattefinansieret anlægsudgift.

***En negativ finansiell egenkapital angives med et minus. Den finansielle egenkapital består af kassebeholdningen plus langfristede tilgodehavender fratrukket den skattefinansierede lang- og kortfristede gæld.

For at gøre udviklingen i årene 2023-2026 så realistisk som muligt er den finansielle egenkapital i disse år opgjort på baggrund af det korrigerede budget for 2022. KB 2022 er baseret på tillægsbevillinger medio juni 2022, herunder de bevillinger, der er tiltrådt ved regnskabsafslæggelsen for 2021.

Sammendrag

Sammendraget indeholder nettoudgifter og indtægter. Sammendragets beløb vedrørende årene 2023-2026 har ingen bevillingsmæssig betydning, men tjener som et økonomisk vurderingsgrundlag for de planer og projekter, der ventes fremsendt til byrådet.

Sektor		R2021	B2022	B2023	BO2024	BO2025	BO2026
Netto 1.000 kr.							
A. DRIFTSVIRKSOMHED (INKL. REFUSION)							
SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE							
1.20	Sociale Forhold og Beskæftigelse decentraliseret	3.824.392	3.781.440	3.885.180	3.898.399	3.919.405	3.941.774
1.50	Sociale Forhold og Beskæftigelse ikke-decentraliseret	5.496.957	5.657.824	5.246.201	5.279.725	5.330.083	5.388.704
	I ALT	9.321.350	9.439.264	9.131.381	9.178.123	9.249.488	9.330.478
TEKNIK OG MILJØ							
2.00	Teknik og Miljø	447.425	446.759	448.938	432.087	407.229	405.867
2.10	Byudvikling	337.796	342.514	363.516	396.743	396.676	396.676
2.40	Natur og Miljø	78	408	492	42	42	42
2.50	Ejendomsforvaltningen	-25.069	-10.739	100.957	95.973	95.058	97.020
2.60	Brandvæsen	75.673	78.248	77.174	77.174	77.174	77.174
	I ALT	835.903	857.191	991.078	1.002.020	976.179	976.779
SUNDHED OG OMSORG							
3.30	Foranstaltninger for ældre og handicappede	4.336.981	4.343.497	4.419.713	4.472.938	4.565.443	4.616.107
	I ALT	4.336.981	4.343.497	4.419.713	4.472.938	4.565.443	4.616.107
KULTUR OG BORGERSERVICE							
4.70	Kultur og Borgerservice	1.197.782	1.225.158	1.197.936	1.181.134	1.174.914	1.179.942
	I ALT	1.197.782	1.225.158	1.197.936	1.181.134	1.174.914	1.179.942
BØRN OG UNGE							
5.50	Børn og Unge området	5.640.735	5.661.210	5.598.013	5.734.471	5.764.207	5.798.153
	I ALT	5.640.735	5.661.210	5.598.013	5.734.471	5.764.207	5.798.153
BORGMESTEENS AFDELING							
0.20	Budgetreserver	0	103.643	272.436	-72.491	-146.165	149.412
0.30	Administration m.v.	995.428	1.026.829	1.002.812	1.000.143	913.810	874.179
	I ALT	995.428	1.130.472	1.275.248	927.652	767.644	1.023.591
A. DRIFTSVIRKSOMHED I ALT		21.209.624	22.328.178	22.656.793	22.613.369	22.496.339	22.497.874

Sektor		R2020	B2021	B2022	BO2023	BO2024	BO2025
Netto 1.000 kr.							
B. ANLÆGSVIRKSOMHED							
SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE							
1.05	Sociale Forhold og Beskæftigelse	42.265	56.047	65.097	68.437	67.887	23.131
	I alt	42.265	56.047	65.097	68.437	67.887	23.131
TEKNIK OG MILJØ							
2.00	Teknik og Miljø	113.601	-201.404	147.211	141.627	225.542	109.161
2.10	Byudvikling	0	0	0	0	0	0
2.40	Miljø og Energi	0	0	0	0	0	0
2.50	Ejendomme	89.789	202.438	114.151	109.934	67.017	-6.022
2.60	Brandvæsen	6.263	0	-164.476	5.885	0	0
	I alt	209.653	1.033	96.886	257.446	292.558	103.139
SUNDHED OG OMSORG							
3.30	Foranstaltninger for ældre og handicappede	142.689	19.513	52.861	62.047	29.296	17.056
	I alt	142.689	19.513	52.861	62.047	29.296	17.056
KULTUR OG BORGERSERVICE							
4.70	Kultur og Borgerservice	44.201	95.633	40.152	168.273	210.975	67.008
	I alt	44.201	95.633	40.152	168.273	210.975	67.008
BØRN OG UNGE							
5.50	Børn og Unge området	221.722	226.215	132.136	390.328	349.361	324.733
	I alt	221.722	226.215	132.136	390.328	349.361	324.733
BORGMESTEENS AFDELING							
0.20	Budgetreserver	0	-402.456	-399.237	856.694	666.981	708.121
0.30	Administration m.v.	6.720	-36.594	19.177	57.351	49.356	-522
	I alt	6.720	-439.050	-380.059	914.046	716.337	707.600
A. ANLÆGSVIRKSOMHED i alt		1.263.273	667.251	-40.609	7.073	1.860.575	1.666.414

Sektor		R2020	B2021	B2022	BO2023	BO2024	BO2025
Netto 1.000 kr.							
PRIS- OG LØNSTIGNINGER VEDR. HOVEDKONTO 0-6 (BO-ÅRENE)		-1.004.459	-626.796	0	729.016	1.473.628	2.213.412
7.22	Renter af likvide aktiver	-87.326	-54.551	-86.332	-77.074	-71.840	-50.087
7.28	Renter af kortfristede tilgodehavender i øvrigt	-4.829	-5.332	-5.332	-5.332	-5.332	-5.332
7.32	Renter af langfristede tilgodehavender	-6.513	-5.839	-5.937	-5.937	-5.937	-5.937
7.35	Renter af udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder	-444	-471	-468	-484	-450	-419
7.50	Renter af kortfristet gæld til pengeinstitutter	8	0	0	0	0	0
7.52	Renter af kortfristet gæld i øvrigt	4.737	1.071	1.071	1.071	1.071	1.071
7.55	Renter af langfristet gæld	61.396	65.788	65.295	63.944	62.283	59.295
7.58	Kurstab og kursgevinster	6.044	-2.727	-1.955	-3.356	-3.255	-3.154
C. RENTER i alt		-26.928	-2.061	-33.658	-27.168	-23.460	-4.563
D. FINANSFORSKYDNINGER							
8.22	Forøgelse af likvide aktiver	1.083.039	512.083	162.133	0	0	0
8.25	Forskyd. i tilgodehavender hos staten	-275.558	0	0	0	0	0
8.28	Forskyd. i kortfristede tilgodehavender i øvrigt	-1.314.099	0	0	0	0	0
8.32	Forskyd. i langfristede tilgodehavender	271.633	163.649	181.968	212.875	205.375	489.937
8.35	Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder	0	-2.110	0	0	0	0
8.38	Forskyd. i aktiver vedr. opkrævning for andre	-207	0	0	0	0	0
8.42	Forskyd. i aktiver fonds, legater m.v.	-65.200	0	0	0	0	0
8.45	Forskyd. i passiver fonds, legater m.v.	59.593	0	-731	0	-946	0
8.48	Forskyd. i passiver vedr. opkrævning for andre	207	0	0	0	0	0
8.50	Forskyd. i kortfristet gæld (Bygge kreditter)	132.329	31.419	-52.633	-17.500	34.447	0
8.51	Forskyd. i kortfristet gæld til staten	-3.128	0	0	0	0	0
8.52	Forskyd. i kortfristet gæld i øvrigt	963.673	-14.419	-24.341	-25.219	-28.842	-32.685
D. FINANSFORSKYDNINGER i alt		852.284	690.621	266.396	170.156	210.034	457.252
E. AFDRAG PÅ LÅN							
8.60	Afdrag på lån	372.355	349.255	364.995	381.158	378.545	367.736
E. AFDRAG PÅ LÅN i ALT		372.355	349.255	364.995	381.158	378.545	367.736
A + B + C + D + E		23.188.682	23.027.202	23.218.175	25.610.076	26.203.035	26.536.696
F. FINANSIERING							
8.05	Forbrug af likvide aktiver	0	0	0	-1.275.696	-766.533	-621.381
8.60	Optagne lån	-1.127.058	-365.019	-133.282	-181.966	-282.523	105
7.87	Tilskud og udligning	-4.426.144	-4.338.071	-3.530.615	-3.274.054	-3.344.732	-3.485.884
7.88	Udligning af købsmoms	9.795	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
7.90	Skatter	-17.645.275	-18.334.112	-19.564.278	-20.888.360	-21.819.247	-22.439.536
F. FINANSIERING i alt		-23.188.682	-23.027.202	-23.218.175	-25.610.076	-26.203.035	-26.536.696

Ressourcer i afdelingerne

Budgetterede personaletal i budget 2023 (før udmøntning af besparelser)

Antal gennemsnitlige heltidsstillinger	2023	2024	2025	2026
Sociale Forhold og Beskæftigelse	4.565	4.580	4.589	4.615
Teknik og Miljø	915	915	915	915
Sundhed og Omsorg	5.793	5.904	6.030	6.156
Kultur og Borgerservice	800	800	800	800
Børn og Unge	10.320	10.515	10.549	10.620
Borgmesterens Afdeling	417	417	417	417
Aarhus Kommune i alt	22.511	22.815	23.083	23.095

De nedenstående tabeller indeholder følgende noter:

1) Nettobudgettet er afgrænset til rammebelagte områder. I budget 2022 er der tale om ajourført/korrigeret budget.

2) Overskud/underskud = ramme - nettobudget (+: overskud; -: underskud).

3) Status ultimo korrigeres fra år til år med overskud/underskud og rentetilskrivning.

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Sociale Forhold og Beskæftigelse - Sektor 1.20

1.000 kr. i 2023-priser	KB 2022 2022-priser	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Forventet ramme ¹⁾	3.682.316	3.877.440	3.898.400	3.919.406	3.941.775
Nettobudget	3.724.488	3.885.180	3.898.399	3.919.405	3.941.774
Forventet overskud/underskud ²⁾	-42.171	-7.741	2	1	2
Saldokorrekationer	3.000	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-50.577	-58.318	-58.316	-58.315	-58.313

Teknik og Miljø

Teknik og Miljø - Sektor 2.01

1.000 kr. i 2023-priser	KB 2022 2022-priser	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Forventet ramme ¹⁾	437.996	448.222	432.912	408.515	407.152
Nettobudget	476.895	448.938	432.087	407.229	405.867
Forventet overskud/underskud ²⁾	-38.899	-717	825	1.285	1.285
Saldokorrekationer	-3.048	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	1.017	300	1.125	2.410	3.695

Kollektiv Trafik - Sektor 2.13

1.000 kr. i 2023-priser	KB 2022 2022-priser	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Forventet ramme ¹⁾	298.771	315.217	348.817	348.749	340.472
Nettobudget	318.800	337.243	370.843	370.776	370.776
Forventet overskud/underskud ²⁾	-20.029	-22.026	-22.026	-22.026	-30.304
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-9.055	-31.081	-53.108	-75.134	-105.438

Ejendomme - Sektor 2.51

1.000 kr. i 2023-priser	KB 2022 2022-priser	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Forventet ramme ¹⁾	105.941	103.541	97.709	96.780	96.780
Nettobudget	112.419	100.957	95.973	95.058	97.020
Forventet overskud/underskud ²⁾	-6.478	2.584	1.737	1.722	-240
Saldokorrekationer	-4.889	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	656	3.240	4.977	6.699	6.459

Aarhus Brandvæsen - Sektor 2.61

1.000 kr. i 2023-priser	KB 2022 2022-priser	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Forventet ramme ¹⁾	78.082	77.174	77.174	77.174	77.174
Nettobudget	78.084	77.174	77.174	77.174	77.174
Forventet overskud/underskud ²⁾	-2	0	0	0	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-449	-449	-449	-449	-449

Sundhed og Omsorg

Foranstaltning for ældre og handicappede - Sektor 3.31

1.000 kr. i 2023-priser	KB 2022 2022-priser	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Forventet ramme ¹⁾	3.307.674	3.420.021	3.497.493	3.586.388	3.654.080
Nettobudget	3.307.674	3.420.021	3.497.493	3.586.388	3.654.080
Forventet overskud/underskud ²⁾	0	0	0	0	0
Saldokorrekationer	38.321	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	138.896	138.896	138.896	138.896	138.896

Kultur og Borgerservice

Kultur og Borgerservice - Sektor 4.71

1.000 kr. i 2023-priser	KB 2022 2022-priser	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Forventet ramme ¹⁾	700.266	694.988	688.347	685.763	690.775
Nettobudget	705.282	702.426	688.334	685.750	690.778
Forventet overskud/underskud ²⁾	-5.016	-7.439	13	13	-3
Saldokorrekationer	-12.797	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	41.967	34.528	34.541	34.554	34.551

Børn og Unge

Børn og Unge - Sektor 5.51

1.000 kr. i 2023-priser	KB 2022 2022-priser	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Forventet ramme ¹⁾	4.898.940	4.955.006	5.089.787	5.115.809	5.147.161
Nettobudget	4.898.937	4.991.629	5.126.380	5.152.402	5.183.753
Forventet overskud/underskud ²⁾	3	-36.623	-36.593	-36.593	-36.591
Saldokorrekationer	75.507	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	193.433	156.811	120.218	83.625	47.033

Borgmesterens Afdeling

BA - Administration - Sektor 0.31

1.000 kr. i 2023-priser	KB 2022 2022-priser	B 2023	BO 2024	BO 2025	BO 2026
Forventet ramme ¹⁾	497.411	488.014	471.077	381.415	373.690
Nettobudget	496.418	488.472	481.632	391.970	384.245
Forventet overskud/underskud ²⁾	993	-458	-10.555	-10.555	-10.555
Saldokorrekationer	13.285	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	63.739	63.280	52.725	42.170	31.615